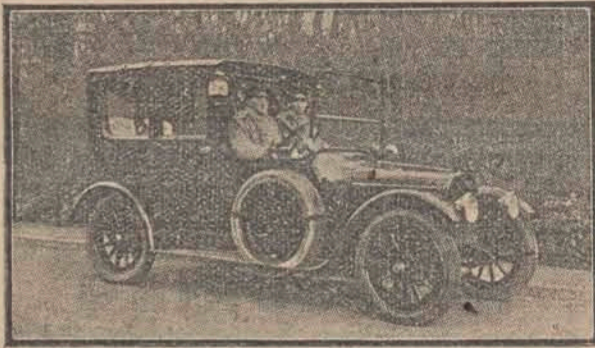

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen

J. HENNING Stalhouderij en Autogarage **DEN HAAG**
 Hugo de Grootstraat 2 en 4 Telefoon 32330

Speciaal ingericht voor levering van eerste klas Trouw-Automobielen en eerste klas Trouw-Rijtuigen
LUXE VERHUUR CIVIELE PRIJZEN

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a TELEFOON 14427
 DEN HAAG

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op **14427**.

A. SCHRÖDER & Co.
 Groenmarkt 25-26-28
 DEN HAAG

SLAAPKAMER-MEUBELN

CLOSET-STOELN
BIDETS
ZIEKEN-TAFELS

BRIEVEN en stukken, de afdeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

ANNO 1674
MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
 VAN DE
STOOMWASSCHERY
 %BYVOET, ZON
BLOEMENDAAL
 TEL. 22016.

den vroegen ochtend reeds zijn desa uittrekt en zijn waren kilometers ver draagt naar de markt terwille van een schamel gewin. Maar niemand nog heeft ooit, bij mijn weten, verteld, dat die legende omtrent den luin Javaan uitgevonden moet zijn door de blinde werkwoede van den in Indonesië gekomen Westerling, die terwille van een groot en snel gewin zijn ziel en zijn zaligheid heeft verpand. Want dit moet de toestand zijn in den mensch, die de zielewaarde van den anderen mensch zóó miskent, dat hij zijn medeschepsel alleen en uitsluitend meet met de kracht van zijn eigen spieren en met het tempo van zijn machinale drift om te produceeren en om het machts- en genotsmiddel te vergaren, dat geld heet. De natuur is ten slotte grooter econoom dan de grootste econoom onder de Westerlingen. Zij heeft er voor gezegd, dat haar productiefactor, den tropischen mensch, in dat heete en afmattende klimaat, niet al te spoedig zal verslijten door hem het instinct te geven van het langzame tempo. Ook deze luiheid-legende heeft ten slotte afgedaan.

Toen kwam het verhaal van de onvatbaarheid van den Javaan voor hoogere ontwikkeling. Zijn intellect was van inferieure kwaliteit, beweerde men. Maar ook dit werd tot een sprookje gemaakt door de reeds talrijke universitair-opgeleide en gediplomeerde Indonesiërs. En hier kom ik eindelijk tot aan de ontzenuwing van de bovengestelde bezwaren.

Men moet het van mij aannemen, dat ik de eerste ben om mij te verheugen in het groeiend aantal intellectueelen. Maar als men denkt, dat onze hoogste waarde als volk door het intellect alleen reeds gedemonstreerd is en dat wij op grond daarvan zelfgenoegzaam en parmantig mogen rondkijken, dan moet ik eerlijk bekennen, dat ik daar niet aan mee wil doen. Ik heb bewondering voor intellect, maar geen grooten eerbied. Werkkracht en intelligentie zijn gaven van de Natuur, die ons dankbaar moeten stemmen jegens God, maar waarop wij ons niet mogen verhoovaardigen. Hoovaardij is altijd uit den boeze; doch er is iets, dat wij zelve in ons kunnen cultiveeren, en het welk, zonder dat wij het zelve willen, achtung en eerbied van vriend en vijand afdwingt. Dat is: karakter, de vaste wil, om vrij van alle zelfzucht en eerlijk tegenover zich zelve, te handelen volgens zijn vaste beginselen gepaard gaande met den zedelijken moed de volle verantwoordelijkheid van zijn handelen voor eigen rekening te nemen.

Wien de schoen past, trekke hem aan! Zie, voor diegenen onder mijn intellectuele landgenooten, die karakter bezitten, zijn mijn geeselden woorden niet bestemd. Hier is een sterk sprekend voorbeeld: voor den persoon van onzen bolsjewistischen landgenoot Semaen, wiens leer van eerst-alles-kapot-maken ik hartgrondig verafschuw, heb ik nochtans achtung, omdat hij zedelijken moed toont te bezitten, als hij een brochure uitgeeft met als titel: „Hoe het Hollandsche Imperialisme het bruine millioenenvolk aanzet tot een massamoord op Europeanen in Indonesië” en zijn opruiende taal met zijn vollen naam onderteekent. Deze man toont de verantwoordelijkheid van zijn handelen te willen en te durven dragen. Maar voor brallende anonymi heb ik alleen verachting over, omdat deze de eer van ons volk te kort doen en een nieuwe legende helpen in het leven roepen, thans omtrent de karakterloosheid van den Indonesiër.

En nu kom ik aan de weerlegging van het tweede bezwaar. Ik kan mijn tegenzin niet overwinnen om tot in details de onfrissche geschiedenis van mijn royeering uit de „Indonesische Vereeniging” op te diepen. Ter typeering van den duisteren geest in deze organisatie zij het genoeg te vermelden, dat de wijze, waarop men mij om futiele redenen, die men er bij de haren bijgesleept heeft, te pakken wilde hebben, verre van fair was, en dat men

er plezier in had mij persoonlijke beleedigen naar het hoofd te gooien. Men kan zich verheugen, hoe een tyran over de vernedering van door overmacht overwonnen tegenstander wanneer hij zich veilig voelt voor het oog van het oordeel der wereld. Deze anonieme vonden het blijkbaar zoo natuurlijk, dat als afmakerij geen ruchtbaarheid zou gegeven worden dat de verontwaardiging over mijn verzuim om aan dat royeement een ironisch gesteld in het tijdschrift *Oedaya* te wijden, algemeen gedeeld. Men bladere maar eens in het orgaan „Indonesische Vereeniging”, genaamd *Indo Merdeka*, eveneens anoniem geredigeerd en overigens — dat moet ik zeggen — uitmunten styleerde artikelen gevuld, edoch... ontsierd wederom anonieme aanvallen op en verdrinking van bij name genoemde personen.

Het funeste is, dat deze naamlooze de volharderen in hun ondergrondsch werk, en prat op gaan en niet willen inzien, dat deze de van strijden niet geschikt is om karaktervormen. Zij zijn intelligent genoeg om zelf ren op hun hand te krijgen en in het vaderland geloof te doen post vatten, dat zij de komende feten zijn, al houden zij zich zorgvuldig schuldig derdaad bevinden zich onder hen schitterende toren en bekwame stylisten. En dat zij volge kweeken bewijzen wel de geestdriftige con faren en de overzettingen van hun geschrift onze inheemsche pers.

Voelt men niet, dat in deze „Indonesische niging” een kweekbed wordt gevormd voor phisme en karakterloosheid? En moeten deze schen ten voorbeeld gesteld worden aan ons Arm volk!

Deze in Holland gerijpte politici, deze in tuelen bij de gratie van de Hollandsche bes kunnen niet een goed woord over den Ho hooren; deze revolutie-predikers kunnen niet dragen mijn revolte van den geest, immer verzet van den enkeling, die uitsluitend he van het volk voor oogen heeft, tegen de m van velen, die bewust of onbewust hun eig heime verlangens verbergen achter het mo vaderlandsliefde.

„Nationale vrijheid is de eenige leus op ment, die bezieling kan brengen. Dat is v groote massa iets reëls, dat zij kan doorle daaruut alleen, kan voortvloeiende een rusteloo tie voor betere levensvoorwaarden”.

Maar ik zeg: de leus der nationale v brengt slechts bezieling onder de intellecte doch voor de groote massa hebben alleen re die gezegde betere levensvoorwaarden. De echter, ook in een nationale vrijheid nog lan verzekeerd, indien wij intellectueelen onze zoeken in het klapperen van onzen tong; „solidariteit” en „rusteloze actie” bij w blijven; indien wij de oorzaak van onze kingen in onze zaken, in onze organisaties, ze studies alleen en uitsluitend zoeken buit zelve en van alles de schuld geven aan tionale onvrijheid.

„Het ideaal, naar welks verwezelijking Jong-Indonesiër zijn hart en ziel heeft t is: een vrij, onafhankelijk Indonesië”.

Volkomen accoord. Maar die verwe eischt strijd, rusteloozen strijd tegen... en niet tegen vermeende vijanden. O, ik dat er zelfgenoegzame minachters en vijanden van ons volk rondloopen. Maar toch sterven hun eigen verdoemenis! Laat ze krachten sparen voor den strijd tegen nerlijke vijanden, want de politieke vrijheid blijft toch slavernij, als wij ons eerst niet bevrijd van onszelven. Waar de geest en niet in vrijheid ademen, daar worden de kiezers „stemvee” en de politieke leiders

Wilt ge in alle opzichten tevreden zijn, koopt dan Uw
GOUD EN ZILVER
 of brengt Uw Reparatiën bij W. K. POULUS
44 WESTEINDE 44 DEN HAAG - TEL. 33622
 het sedert 1885 zoo gunstig bekend staande en vertrouwde adres.
 2de Winkel: BOEKHORSTSTRAAT 101a
Let op het juiste adres

C. J. L. VERMEULEN'S
ONVERANDERLIJKE VERGROOTINGEN
 1e KLAS WERK :: ZEER LAGE PRIJZEN
TOUSSAINTKADE 20, DEN HAAG
 VERZENDING NAAR OOST- EN WEST-INDIË

WISJESSCHOOL voor L. O. en (M.) U. L. O. der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL
Van Speykstraat 34 - 's-Gravenhage

Opleiding voor H. B. S., Gymnasium en Lyceum. Aansluiting bij de 3e klasse H. B. S. uit de 3e Mulo-klasse. Opleiding voor Eind-Examen Mulo A en B. Prospectus en 12de jaarverslag op aanvraag. De Directrice G. W. RUINEN.

genoemd, ook in een vrije, onafhankelijke

trikken aan dat ideaal beschouwen wij als had jegens ons land dat ons voedt". had nog slechts bij den dood van een betee- volen Nederlander woorden van herdenking en dat was voldoende-om mij een „ont- ter" vonnis op den bals te halen. Hoe zouden overdraagzamen nog de hoffelijkheid in acht nemen om een meeningsverschil zonder stoet en verdachtmaking te kunnen behande- Men zou al verregaand laf en hardhuidsch ten zijn om nog langer geduld te kunnen uit- men en den schijn op zich te laden naar de en de genade van onwelwillenden te dingen. en, in dergelijk geval is maar één besluit mo- en dat is den lichtwerper der publieke opi- dit duister werk te richten. ten einde de daarvan tot haar juiste proporties te bren- en zoo lang ik mij zelve nog Indonesiër noem, ang ik mij met trots nog een Javaan voel en us met mijn volk vereenzelvig, zoo lang vind ze harde zelfcritiek moreel volkomen gerecht- gd. Het is veel beter, dat ik mijn eigen fou- ken, dan dat een vreemde, die als mensch meerdere volstrekt niet is, mij terecht wijst. lang karakter achter gesteld wordt bij in- zoo lang geduldig opbouwend altruïsme gesteld wordt bij ongeduldig, afbrekend ne, zoo lang heerscht nog de nacht, de ver- kingsnacht in onzen geest. Maar gelukkig en wij in ons eigen vaderland op karakters en God, die de kiem van karakters in een- ons volk heeft neergelegd, zal ook niet na- meerderen onzer met deze kiem te begiftigen. het is aan ons om dit geschenk van den hemel en gedijen en te doen bloeien, en te bidden, het ochtendgloren moge aanbreken in deze nis, waar onze ziel van haar vrijheid is

op den grond zaten) of er hier in den omtrek niet nog zoo iets dergelijks als dit beeldhouwwerk in den rotswand te vinden was, want, zoo onder het werk door, was ik tot de overtuiging gekomen, dat in deze omgeving, waar voorzeker de vroegste nederzettingen der Hindoe's waren geweest, nog veel meer te ontdekken zou zijn.

Doch ik kreeg steeds een ontkennend antwoord, de beide eerste dagen.

Den derden dag, onder het afwerken van de teekening, informeerde ik wederom herhaaldelijk naar beelden op een rotswand, tot ik, op het laatst, plotseling een beetje driftig, een ouden man aansprak, die naast mij op den grond zat, en hem zeide, terwijl ik met mijn arm, als bij ingeving een bepaalde richting wees: „Is daar dan niets; zijn daar dan geen beelden te vinden!" En toen kwam het antwoord: „Ja, mijnheer, daar is Tojo Poeloe, daar is een bron, en daarbij zijn wajangfiguren in een rots, heel groot en heel veel!"

En ik was eigenlijk niet eens verwonderd over dat antwoord.

„Is het dicht bij?" vroeg ik.

„Neen, mijnheer, het is ver weg", en hij wees in dezelfde richting, die ik had aangeduid.

Ik had er wel dadelijk heen willen gaan, doch ik had geen tijd meer. Ik had afgesproken om op een bepaald uur op een bepaalde plaats aan den grooten weg van Gianjar naar Denpasar te zijn, om met een kennis, den heer Vermeulen, die daar dan per auto passeeren moest, mede te rijden naar Denpasar (een 30 kilometer ongeveer), waar ik in de pasanggrahan logeerde.

Den volgenden dag was ik niet vrij, doch den dag daarop, 24 Juni, bracht de heer v. d. Stok uit Denpasar mij per auto in de buurt van Bedoeloe terug. Daar wist ik spoedig eenige lieden te vinden, die mij naar Tojo Poeloe (dien naam had ik dadelijk genoteerd) wisten te geleiden.

Langs een weg door een kampong en toen over smalle, door den regen van de laatste dagen, haast onbegaanbare sawahdijkjes, een klein half uur ver, bereikte ik de bewuste plek. En mijn verrassing was groot, want zoo iets buitengewoons had ik toch niet verwacht. Ik vond daar n.l. een langen, doch lagen rotswand met talrijke levensgrootte figuren in haut relief, zooals ik nog nooit op Bali gezien had en zooals er ook op Java nog niet gevonden zijn.

Aan het einde van de lange reeks figuren, geheel rechts, is in de rots een vierkante ruimte uitgehouwen met oorspronkelijk drie openingen, door twee vierkante kolommen gescheiden, waarvan echter één kolom, op een klein stompje na, verdwenen was.

Zoo'n dergelijke ruimte (rotstempeltje, offerplaats of kluzenaarswoning?) had ik reeds in 1906 in de buurt van Oeboed, dat is in deze zelfde omgeving, ontdekt, terwijl meerdere van die ruimten ongeveer 15 jaar later door resident Damsté bekend zijn geworden.

Ik telde een 20-tal levensgrootte figuren, waar- onder vooral twee ruiters te paard grooten indruk op mij maakten door de meesterlijke uitvoering. Het geheel was op vele plaatsen met mos, varens en andere planten begroeid, terwijl van de meeste figuren de voeten, en op de linker helft van het relief de figuren te halver hoogte onder den grond zaten.

Op slechts eenige handbreedten vóór het relief was een veel hooger gelegen sawah, zoodat het moeilijk was de figuren goed te overzien. Ik schatte de lengte van het relief met de rotswoning op ruim 30 meter, de hoogte op 2 meter.

Zon! Breek ten leste door en zend uw glo- stralen, die deze benauwenis en ellende zul- len verdampen! den hemel opklaren tot een vreugd van en goud en reinig wereld en ziel in het pure van waarheidsvuur!"

een oudheidkundige ontdekking op Bali

door **W. O. J. NIEUWENKAMP.**

als reeds door Aneta telegrafisch is gemeld, die heer Nieuwenkamp op het eiland Bali een rijke archaeologische ontdekking gedaan. De uitvoerige bijzonderheden thans door hem Alg. Handelsbl. gepubliceerd (Nr. van Do. 20 ontleenen we het navolgende:

13, 18 en 22 Juni van dit jaar was ik in de van Bedoeloe, een plaatsje in de afdeling in Zuid-Bali, bezig met het maken van een ing van den ingang van een grottempel, die, door den heer Evertsen, ambt. bij de Lan- Inkomsten, ontdekt was. Die tempel is be- omdat om den ingang een gedeelte van rotswand met ornament en figuren (o.a. een stigten kop van een raksasa boven den toe- overdekt is.

ens als ik daar aan 't teekenen was, was ik gd door een groote schare van inlanders, die, ik steeds van de Baliërs ondervonden heb, belangstelling in 't teekenen toonden. Her- dik informeerde ik bij mijn omstanders (dit juist uitgedrukt, daar de Baliërs in 't rond

F. VAN DER FEEN, Apotheker
 Hendriklaan 32 - 's-Gravenhage - Tel. 50040
 Binnen- en Buitenl. Verpakte
 Geneesmiddelen verkrijgbaar

Cursus Boekhouden M.O.

Bij voldoende deelname **Mondelinge Cursussen** te 's-Gravenhage, Deventer, Tilburg, Roermond en elders ter opleiding voor de examens in 1927. Ook schriftelijke lessen. Inlichtingen en inschrijvingen bij het **Haagsch Instituut voor Handelsopleiding, Azaleastr. 51, 's-Gravenhage.**

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE - ZUIVELBEREIDERS -
 Badhuiskade 5 Scheveningen
 levert U tegen **concurrerende prijs** prima kwaliteit **Melk en Zuivel-producten**. Probeert U eens onze **Prima Roomboter**, de kwaliteit zal U bevallen!
 Deze artikelen dagelijks versch aan huis bezorgd.

KWEEKERIJ „ALPINA“
 RAAPHORSTLAAN - WASSENAAR
 Speciale cultuur van **Alpen- en Rotsplanten**

Drogisterij FA. DE BOER
 G. KEHLENBRINK, Drogist - Apoth.-Ass.
 Paulus Buysstr. 9 - DEN HAAG - Telefoon 51893
 Drogerijen - Chemicaliën
 Verbandstoffen. - Verplegings-Artikelen
 Binnen- en Buitenlandsche Spécialité's
 Minerale- en Medicinale Wateren
TOILET-ARTIKELEN
 Medicinale- en Toilet-Zeepen in diverse soorten
SCHOONMAAKARTIKELEN BORSTELWERK ETC

Laat U voordeelig installeeren
 door **P. B. v. MOORSEL & Co**
 Kerkplein 11-12 DEN HAAG Torenstraat 5
 TELEFOON 12898

BEDDEGOED
 Gegarandeerd zuivere vulling
 Ruime keuze
KARPETTEN

Maison H. SIMONS
's-Gravenhage.

MANTELHUIS
HEULSTRAAT 13, n. „Cost en West”

JAPONNENHUIS
NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Confectie
Voordeelige prijzen!

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
annex **Fijne Vleeschwaren**
Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch **RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH**
tegen sterk concurrerende prijzen.
Aanbevelend: **G. D. WESTPHAL.**

MAISON
DROUOT
Fred. Hendrikl. 85
Telefoon 52379
DEN HAAG

**Woning-
Inrichting**

Beleefd noodigen
wij U uit tot een
bezoek aan onze
Magazijnen
en Modelkamers

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau
„NABA”

Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

Het goedkoopste adres voor
Complete Meubileeringen

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

Verzenaingen door geheel Neaerlana,
Oost- en West-Indië

Beleefd aanbevelend, **DE DIRECTIE**

E. J. VAN WESSEL
FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ

RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH

FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN
VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT
INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.
Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) - DEN HAAG.

DE HAAGSCHE POSTZEGELHANDEL

TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG

Het beste en meest vertrouwde adres voor de In- en Verkoop van postzegels.
Wij kopen steeds alle betere Post- en Portzegels van Suriname en Curaçao tegen
zeer hooge prijzen, **VRAAGT PRIJSCOURANT**

H. H. van Kol †.

De jongste Zondagochtendbladen hebben het bericht gebracht van het overlijden van den heer *Henri Hubert van Kol*, oud lid der Eerste Kamer, oud-Ingenieur van de Burgerlijke Openbare Werken in Nederlandsch-Indië, laatstelijk lid van de Interparlementaire Unie. Het sterven van den heer Van Kol is onverwacht gekomen; de „razende dood” is de oorzaak ook van zijn heengaan geweest. Den 17den Augustus meldde een telegram dat de oud-Senator bij een auto-ongeval vrij ernstige kwetsuren had bekomen en nauwelijks een week

later volgt het bericht uit Aywaille, dat de dood er mede gemoed is geweest. Op den leeftijd van 73 jaar is Van Kol in het Belgenland, het land dat hem immer zoo lief was, gestorven.

Gelijk in zoovele gevallen, wordt ook hier de tragiek in dit sterven als het ware weggenomen door de realiteit. Want het feit, dat de „sociaal-demokraat” Van Kol het tijdelijke met het eeuwige moest verwisselen bracht in de gelederen van de Nederlandsche Koloniale politiek ontroering te weeg, meer nog dan het andere feit: dat deze naar lichaam en geest zoo sterke grijsaard juist op die wijze het leven moest laten.

Ons land en onze koloniën verliezen in dezen parlementariër véél; oneindig veel meer dan wellicht wordt vermoed. Want, dit was de groote verdienste van Van Kol: wanneer het aankwam op de behartiging van koloniale belangen; wanneer belangstelling moest worden gekweekt voor Nederlandsch Oost-Indië; wanneer er een naar zijn oordeel gepleegd onrecht moest worden goed gemaakt, dan kende hij geen partijgrenzen meer; dan greep hij naar vriend en tegenstander, ja, naar den tegenstander vooral, om te trachten verandering en verbetering te verkrijgen, daar waar dit noodig was. De nog immer zich openbarende indolentie van een groot aantal Nederlanders ten opzichte van de koloniën deed hem innerlijk pijn en het is ons van nabij bekend, hoe Van Kol zich niet ontzag zijn meest na-staande partijgenooten hun geringe belangstelling voor de Nederlandsche koloniën te verwijten.

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK

P. J. CRAMWINCKEL Jr.

Den Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906

Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
Encadrementen in alle stijlen. - BILLIJKE PRIJZEN
Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

Dat deed z'n eerlijkheid, z'n oprechtheid, nobele bedoeling — kostelijke eigenschappen, zich het schoonst hebben geopenbaard in de torische oogenblikken, toen Van Kol in de nenlanden van Atjeh de hand drukte van Heutz, den „Groot-Pacificator van Atjeh”, hij hem noemde.

En die eigenschappen zijn Van Kol bijgebleven tot den dood toe.

Of de wenschen van dezen, met zulk een fel wogen gemoed bezielde idealist, in vervulling gegaan of zelfs in vervulling konden gaan? Daarvoor waren die wenschen dikwijls te de uiting van een zich niet aan de practijk van leven aanpassend gevoelsidealisme, dat bijvoorbeeld naar voren kwam bij de heftige actie die Van Kol steeds gevoerd heeft tegen het voortbestaan van Poenale Sanctie ter Oostkust van Sumatra. Minder heftig heeft men hem te dien opzichte zoowel binnen als buiten de Volksvertegenwoordiging, bestreden, maar die oppositie heeft hem niet getwijfeld aan de eerlijkheid van dezen aal-democraat, overtuigd als zij was, dat het bij Van Kol niet ging om een strijd „tegen kapitalisme”, wel om den Inlander uit een meende slavernij op te heffen.

Van 1897 tot 1909 heeft Van Kol, naar zijn zichten en op zijn wijze, de belangen van de Nederlandsche Koloniën in de Tweede Kamer behartigd, doch ook nadien hebben die koloniën in een even waardig als standvastig vertegenwoordiger gevonden, eerst als lid der Eerste Kamer, later lid van de Interparlementaire Unie, als hoedanig een stelsel van Koloniale Mandaten ontworpen heeft dat thans nog bij de Unie als studie-object van belang is. Onze lezers zullen zich herinneren destijds in het „Koloniaal Weekblad” breedvoerig van het door Van Kol ontworpen stelsel melding gemaakt.

De Nederlandsche dagbladders heeft reeds voerig feiten en data, op het leven van Van Kol betrekking hebbende, gereleveerd. Wij, als „Koloniaal Weekblad”, kunnen volstaan met naar die bijzonderheden te verwijzen, evenals naar de lange lijst boeken, brochures en tijdschriftartikelen, die in zijn hand zijn verschenen. Het parlementaire heeft Van Kol veel teleurstellingen gebracht en nederlagen heeft hij moeten verduren. Men hem dikwijls en fel moeten bestrijden, omdat Van Kol inderdaad, zooals het dezer dagen werd geconstateerd, de toestanden dikwijls geheel buiten proporties Maar al die tegenkating heeft nooit en niets afdoen van dit eene, in elk opzicht te verwaaren deeren feit, dat onze Nederlandsche koloniën Van Kol hebben bezeten een man, die hare behartiging heeft behartigd naar zijn beste willen en tenen. Met forsche hand greep hij koloniale ontwerpen aan en plaatste die midden in den van het Nederlandsche parlementaire leven; geeselde en striemde hij, waar naar zijn meening geesteseld en gestriemd moest worden. De erfenis door hem tijdens zijn talrijke en soms duurzame buitenlandse reizen opgedaan, hij dienstbaar aan eigen persoonlijk inzicht waren zijn betoogen n.h.v. allermint steeds overdrijving vrij te pleiten, toch kon de toehoorder nimmer ontkomen aan den indruk, dat er meer van Van Kol een man aan 't woord was, die even eerlijk oprecht, even krachtig als welgemeend zijn belangen bepleitte. En omdat die idealen ten nauwste raakten de belangen van onze Nederlandsche koloniën in Oost en West, daarom verliest ons de schreeven het reeds, zeer veel in dezen men volksman.

Op het terrein van de Koloniale politiek is niet op dat van de Nederlandsche Koloniale politiek alléén — zal, bij alle verschil van inzicht, naam van Van Kol steeds met eere en sympathie worden genoemd.

Dat hij ook onze Vereeniging een warm woord heeft toegedragen, blijkt wel uit het feit, dat

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer getast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Blijvende Haargolving

nu f 1.25 per wikkel

uitgevoerd door den
Stil-Specialist OTTO TÄRRE
Kraaijndijk 4a DEN HAAG Telefoon 10986

naaf de oprichting van „Oost en West” tot zijn dood lid is geweest en dat hij ook meermalen in ons orgaan van zijn belangstelling als schrijver heeft blijk gegeven.

Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema.

Verblijf op Zuid-Celebes.
(Vervolg).

Drang tot reizen.
Het korte verblijf aan de kust van Zuid-Celebes ik naar het Noorden via Paloppo naar Pao, het land der Toradja's, een afstand van 600 K.M.

gelijke afstanden telt men in de Buitengewest. Men vindt ze er heel gewoon. In 't uitsluitende Ambon b.v. rekent men niet bij dagen, bij weken en maanden! Het antwoord op een b.v. van Batavia, kan pas na 3 maanden tegemoet gezien! Ja, Indië is wel een heel reuk gebied!

is onder de vele indrukken in den archipel, de sterkste.

er nauwelijks minder sterk zijn de andere de buitengewone schaarsheid der bevolking het gebrek aan belangstelling in dit grootmagstuk bij hen, die er eigenlijk al een geneelden aan hadden moeten denken.

ad de reis naar Borneo opgegeven. Dit naar ling van berichten van huis. Eigenlijk is 't goed geweest, want ik had 2 à 3 maanden op eilanden willen blijven en dit is wel wat enig. Wellicht wordt over een paar jaar „the East” me weer te machtig en pak ik hoevele kleeding weer om de Dajaks in hun omgeving te bezoeken. Wellicht verwondert

gene zich over 'n dergelijk plan. Maar 't is rijpelijk, zoo verklaarbaar. Gij, die hier in roont, die wel eens met verlof naar Holland bij beseft niet hoe sterk bij langdurig verblijf in van mist en nevel, regen, wind en misternis, ad en bekrompenheid, de zucht opkomt naar naar zon, naar warmte, naar ruimte, vooral

Gij weet niet hoe tal van Indisch-menschen erlangen naar het land, waar ze gewerkt hadden en warmte, van binnen en van buij beseft niet hoe Indië dan wordt gewaard en het land en de sympathieke rustige beag en hoe vaak het herhaald wordt. „Tanah Tanah Djawa, wat zijt gij schoon, wat had 't er goed!”

ze opmerking, die me uit 't diepst van m'n komt — (‘t spijt me alleen dat me de kracht ontbreekt het goed te zeggen, ik maar zoo'n beetje „sljucht en rjucht”) — verder.

nu de onkosten voor de Borneo-reis vermeende ik het er eens van te kunnen nemen. herinnert men zich, dat ik op Sumatra goedkoopte met vrachtauto's gereisd heb die manier van trekken niet is aan te beoindat het materiaal in deplorabelen toerkeert. Ik wou het nu eens met een duren lieren auto probeeren: 't kon nu wel lijden, was in zicht.

eb ik het geprobeerd, ben gekomen waar ik zin, onderweg dacht ik: 't lijkt den gouvardsdienst Benkoelen-Lahat wel!

ijn reis trof ik het niet: gouverneur Coumaakte 'n dienstreis. Alles wat B.B. was verin groote spanning en ik vond een groot der heeren niet thuis.

neemt niet weg, dat ik genoeg vernam om en te zijn. Men vertelde van plannen, die er Zuid-Celebes op economisch gebied vooruit en. Gedeeltelijk zijn die plannen reeds tot gin van uitvoering gekomen. Zoo wil men

en de onkosten voor de Borneo-reis vermeende ik het er eens van te kunnen nemen. herinnert men zich, dat ik op Sumatra goedkoopte met vrachtauto's gereisd heb die manier van trekken niet is aan te beoindat het materiaal in deplorabelen toerkeert. Ik wou het nu eens met een duren lieren auto probeeren: 't kon nu wel lijden, was in zicht.

eb ik het geprobeerd, ben gekomen waar ik zin, onderweg dacht ik: 't lijkt den gouvardsdienst Benkoelen-Lahat wel!

ijn reis trof ik het niet: gouverneur Coumaakte 'n dienstreis. Alles wat B.B. was verin groote spanning en ik vond een groot der heeren niet thuis.

neemt niet weg, dat ik genoeg vernam om en te zijn. Men vertelde van plannen, die er Zuid-Celebes op economisch gebied vooruit en. Gedeeltelijk zijn die plannen reeds tot gin van uitvoering gekomen. Zoo wil men

en de onkosten voor de Borneo-reis vermeende ik het er eens van te kunnen nemen. herinnert men zich, dat ik op Sumatra goedkoopte met vrachtauto's gereisd heb die manier van trekken niet is aan te beoindat het materiaal in deplorabelen toerkeert. Ik wou het nu eens met een duren lieren auto probeeren: 't kon nu wel lijden, was in zicht.

Een dame uit Indië schrijft ons het volgende:

SOLO, 18 Januari 1925.

* Zal U misschien wel aangenaam zijn te vernemen, dat de blijvende Haargolving door U op mij toegepast den 30en Sept. 1924, de ver- en bewondering opwekt van de dames alhier.

Niettegenstaande de tropische hitte zit de golf er nog uitstekend in.

Hoogachtend,

Mej. M. H. POERWOSARI (Java)

in 't meergebied Singkang trachten meester te worden van den waterstand. Het vlakke terrein om het meer is zeer vruchtbaar. Hiervan wil men dan bevoelbare sawahs maken. 't Vorig jaar is uit die streek reeds 1½ miljoen pikol djagoeng uitgevoerd! Is het werk, dat nu in studie is, gereed, dan zal de economische toestand van het gewest belangrijk beter worden. Typisch is 't weer, hoe met de toeneeming van het verkeer ook ziekten snel binnendringen en zich verspreiden: Singkang is een handelscentrum geworden met veel verkeer van vrachtauto's naar Makassar en Paloppo. Ik meen, dat er resp. 7 en 3 vrachtauto's dagelijks op en neer gaan. Prostitutie tiert nu welig op Singkang. Geslachtsziekten nemen toe. De bevolking noemt ze „sakit-pasar”, omdat de pasar, naast handelscentrum, het middelpunt is voor geslachtelijk verkeer. Op Wampone, waar zich maar eens per 5 dagen een auto vertoont, zouden geslachtsziekten zoo goed als niet voorkomen.

Duur vlechtwerk.

In het Bonische is men bezig belangrijke irrigatiewerken uit te voeren. In die streek vervaardigt men de fijne, fraai gekleurde mandjes van orchideeënvezels (wortelbast? Ik kon er niet achter komen hoe 't precies is). Maar als men denkt, dat men die mooie reissouvenir's „zoo maar” kan koopen, heeft men het heelemaal mis! Het is mij met groote moeite gelukt er één machtig te worden. 't Was een groote gunst, mij bewezen door een jong bestuursambtebaar, uit erkentelijkheid voor indertijd te Groningen betoonde vriendelijkheid. Goedkoop zijn die mandjes niet, hoewel het vele werk er aan niet betaald wordt! De prijs varieert van p.m. f 15 tot p.m. f 25.— Met andere zaken, als kains, heb ik dezelfde ervaring opgedaan: alleen bij toeval en met hulp van ter plaats wonende vrienden te krijgen. Als ik koopers in 't algemeen een goeden raad mag geven is 't deze: houdt de souvenirs zelf, geeft ze niet cadeau aan „vrienden en kennissen” in Holland, want werkelijk waardeeren doen ze 't niet, omdat ze dat niet kunnen. Met geen mogelijkheid kunnen ze er zich indenken, dat het verkrijgen van dergelijke souvenirs dikwijls met zóó groote moeite gepaard gaat! Ik heb o.a. de bekende Toradja'sche Rongkong-kain niet kunnen krijgen, hoewel ik meer dan voldoende hulp had.

Op economisch gebied is ook nog belangrijk het plan, dat er bestaat om de Rappangvlakte te bevoelen. Deze ligt in de buurt van Pare Pare, de bekende mooie havenplaats aan de Westkust. In die vlakte liggen 3000 bahoe sawah onbevoeld. Missoogsten komen nog al eens voor. Kan men ze bevoelen — de mogelijkheid is aangetoond — dan heeft men hiervan geen hinder meer. Men is thans bezig met het maken van detailkaarten.

Voor den economischen toestand is van betekenis het bezit van karbouwen, koeien en paarden. De veearts van het gewest, dien ik op een dienstreis ontmoette, vertelde me, dat de veterinaire dienst voorloopig uitsluitend tot doel had de bestrijding van besmettelijke veeziekte, dat men niet wist hoeveel paarden en karbouwen er waren, aangezien men ze tot dusver niet had kunnen registreren en dat men bezig was Balineesche koeien in te voeren, omdat die beter tegen besmettelijke ziekten bestand waren dan karbouwen, waarvan soms heele stallen stierven. Het Balineesche vee moest dienen, om de sawahs te beploegen. Om de bevolking te laten zien, dat het hiervoor zeer geschikt was, zou men er demonstraties mee houden te Pangkadjene.

Door gebrek aan tijd heb ik die belangrijke proef niet kunnen bijwonen.

Boegineesche paalwoningen.

Onder de paalwoningen der Boegineezen is 't een vuile geschied. Vrouwen en meisjes baden in huis, zoodat de grond onder de paalwoningen in één oer hoeken steeds vies en modderig is. Rommelig is de heele ruimte beneden den vloer. 's Nachts

Boomkweekerij JOH. KRAAYENBRINK SOESTDIJK

Adviezen
Plannen
Begrootingen

Geïllustr. Prijscourant gratis op aanvraag

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

N.G. HOOGKAPUNG
van Noord tot Zuid van West tot Oost

VERHUIZINGEN
OVER DE GEHELE WERELD
2de VAN BLANKENBURGSTR. 109

BERGPLAATSEN
INBOEDELS
OPSLAG-BAGAGES

TELF. 32615

WINKEL 2000 DE BEHANGERIJ
Frederik Hendriklaan 283
TELF. 50910
DEN HAAG

Opl. v. Onderwijzer(es) Spedcursus (Ex. 1926)

Aang. voor den cursus aanv. 1 Sept. a.s. bij den Directeur der Haagsche Normaallessen **Beeklaan 445**
DEN HAAG

P. WILLEMSE, Koningsplein 2. Telefoon 30942

Haagsche Normaallessen

Beeklaan 445 - Den Haag
Opl. voor Onderw.(es)

Leerlingen voor de 2e en de 3e klasse kunnen zich aanmelden bij den Directeur P. WILLEMSE, Koningsplein 2, Telefoon 30942.

't SPORTHUIS

GRAVENSTRAAT t/o de Bonneterie DEN HAAG
HEEREN MODE-ARTIKELN TELEFOON 16606

Specialiteit in Engelsche
Sportcostumes
Colbertcostumes
Dames en Heeren
Regenjassen

Telemac Jassen v. af f 19.50
2 jaar garantie

Kleeding naar Maat
Binnen 2 dagen gereed

Boorden

Haarlem en Omstreken.

Fa Th. A. KLINKHAMER
APOTHEKER

KONINGINNEWEG 69, hoek Jordensstraat - HAARLEM
TELEFOON 1596

Allop. en Homoeop. Geneesmiddelen
 Verbandstoffen, Specialité's

Bronwateren (Natuurlijk en Kunstmatig)

Zeer spoedige bezorging

VERZENDING NAAR INDIË ONDER GARANTIE

Tel. 11290
Bloemenmagazijn
 „ANNIE WIGMAN”
 Moderne Bloemwerken
 Houtstr. 185
 Groote Haarlem

Heemstede wonen

(lage belasting)

Vraagt Woninggids aan:

HEEMSTEDE'S WONINGBUREAU
Corns. L. KWAK

Makelaar

Kantoor: **HEEMSTEEDSCHE DREEF. Tel. 28236**
 Tramhalte Blauwe Brug.

Bouwterreinen
Villa's - Heerenhuizen

Koopers of Huurders geen kosten.

AUG. OEPKES
FOTOGRAAF
 HARTENLUSTLAAN 11
BLOEMENDAAL
 OPNAMEN IN EIGEN OMGEVING.

HET IS VAN BELANG

bij het aanschaffen van een kleedingstuk zeker te kunnen zijn, dat men de volle waarde voor zijn geld ontvangt.

Wij staan borg voor de **prima kwaliteit** en **onberispelijken Pasvorm** voor ieder figuur onzer **1ste klas Engelse Gemaakte Heerenkleding**

DE RECOMMANDATIE BEWIJST HET

*Het Londen
 Koninkrijk*

Plein 35 vo de Tempeliersstr. **HAARLEM**
 TELEFOON 1265

Even goedkoop als confectie doch gelijkstaand aan beter maatwerk

The Perfection of Ready to wear clothing.

Geen Filialen te Den Haag

Official **Ford** Dealer
 THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1 K **Garage „Hamim”, H. Wegerif** Den Haag, Tel. 34215
Service - Automobielen-Onderdeelen

en bij ziekten defaecteert men door 'n gat in den vloer. Darmziekten als b.v. dysenterie nemen op gezette tijden een epidemisch karakter aan. Men brengt verband tusschen den mangatijid en dysenterie. Of het verband werkelijk bestaat en of het uitbreken der ziekte geen tred houdt met het in massa optreden van vliegen e.d. is niet bekend. Te Enrekang is op aanraden van den arts Bakker de printah gegeven het beruchte gat en de „badkamer” via een goot te verbinden met een zinkput. Alle bad-, en ik meen ook, keukenwater verdwijnen nu in den bodem. De zinkputjes zijn zoo aangelegd, dat ze door de zon worden beschenen. Kalk — in heerdienst gebrand — wordt gratis verstrekt met het doel goot en putje te desinfecteren. Dokter Bakker is overgeplaatst. Ik wil hopen, dat de maatregel, die er een is van groot sanitair nut, zal worden bestendigd. 't Kost niets, alleen toewijding!

Bakker vertelde me ook nog, dat de hoofden, de aanzienlijken niet inzagen, dat de steriliteit hunner vrouwen niet te wijten was aan die vrouwen, maar aan hen zelf! Dat ze zich geïnfecteerd hadden en de oorzaak bij hen zelf dienden te zoeken, dat wilden ze niet gelooven. Dus als een vrouw geen kinderen krijgt, 'n andere genomen! Deze weer geen kinderen, weer 'n andere, enz. enz. Die geïnfecteerde vrouwen infecteeren hun nieuwe mannen en zoo breiden geslachtsziekten zich snel uit, zeer tot schade van het volk.

Ambtenaren met sanitair inzicht.

In Paré-Paré streeft de ass.-resident ook naar verbetering inzake afvoer van bad-, keukenwater en faecaliën, op dezelfde manier als te Enrekang geschiedt.

Ik heb al opgemerkt, dat hier en daar in de uitgestrekte gewesten ambtenaren werken, die sanitair gevoel en inzicht bezitten. Ook dat ik dit zeldzame verschijnsel in hooge mate waardeer. Het deed mij goed, dit weer te kunnen constateeren te Paré-Paré, Enrekang en Barroe, alle plaatsen in het gouvernement Celebes. De controleur van Barroe heeft moerassen gedraineerd en ze tot op ± 1000 Meter van de plaats terug weten te dringen! De milt-index bij kinderen was in korten tijd reeds gedaald van 89 pCt. tot 52.6 pCt. Bij kleine kinderen bedroeg ze 44 pCt. Dit is nog wel een hoog cijfer, maar als de heer Rookmaaker heelemaal gereed is met zijn plannen, zal die index nog wel meer dalen! Ook hier is de grootste kracht weer geweest: toewijding! Te Paré-Paré is de ass.-resident De Wilde de Ligny — een bij oudere Semarangers welbekende naam! — ook aan het draineeren getrokken! Gaten werden gegraven, vischvijvers gedempt, plassen opgehoogd, 't was een lust dit mooie werk te aanschouwen! Waar het gotenstelsel is ontworpen en uitgevoerd wordt door dezen technicus, die aan de assaineeringswerken te Sibolga heeft medegewerkt, bestaat de waarborg, dat het goed geschiedt! En als het werk gereed is, zal de malaria te Paré-Paré veel minder slachtoffers maken dan thans het geval is.

Evenals te Barroe zijn foewijding en inzicht ook hier de drijvende krachten, niet het geld, zooals zoo vaak tot in den treure wordt betoogd!

In de pasanggrahan te Barroe had men een poging gedaan ze ontoegankelijk te maken voor muskieten, door ze gedeeltelijk te voorzien van raamhorrengas. Bij de uitvoering was men, zal ik maar zeggen, niet gelukkig geweest. Beter was het in dit opzicht gesteld met de woning van den controleur: de voorgalerij was, practisch gesproken, muskietenvrij... en niet warm.

Te Paloppo was het misère. De pasanggrahan was keurig ingericht. Er waren ernstige pogingen in het werk gesteld ze wat vroolijk en heimisch te maken, wat b.v. duidelijk bleek uit de aanwezigheid van een klok, die telkens een half uurtje achter elkaar liep als men den slinger in beweging bracht, maar het verblijf was vergeven van mus-

kieten. Heel Paloppo wemelt er van, ten minste in de buurt, waar de pasanggrahan staat! De klachten vol groote gaten, de W.C. was donker en de badkamer was een somber verblijf.

Er heerscht in den grooten Oost een mits fatalisme inzake malaria! „Men” meent, toch niets aan te doen is! Ik heb steeds betoogd dat dit onzin is en dat met toewijding heel veel te doen is: in combinatie met klapperdoppen, ten en heerdienstplichtigen kan men zonder heel wat verbeteringen aanbrengen! Boeloeck Barroe, Paré-Paré zijn er de bewijzen van. Schien zijn er nog wel meer plaatsen, waar de ambtenaren zitten, die sanitair inzicht hebben. Ik heb het voorstel doen, promotie te doen alleen niet alleen van werk op direct economisch (wegen, bruggen, irrigatie e.d.), maar óók in mate van dat van indirect economisch belang: sanitaire verbeteringen? Of zal men mij niet verbaasden en moet ik wachten tot er een nieuwe generatie van hoofdamttenaren is opgestaan? Ik heb nog even op, dat de groote gebreken aan de badkamer bijna voor alle huizen, hotels, pasanggrahans gelden! Nergens is er licht, nergens men het meer noodig dan juist daar!

Het verplaatsen van menschen, ik wees er herhaaldelijk op, gaat meestal met groote ren gepaard. Zoo woonde er in de buurt van een volksstam, de Toala's. Die stam sterft uit, schrijft dit toe aan het feit, dat er bij de verovering van Daeng Paharang in 1905/1906 veel van de gedood, maar vooral aan het feit, dat ze veroverden naar de vlakke hebben moeten verhuizen. Daar hebben ze ontzettend van malaria geleden. Ze hebben een tijd geleden vergunning gekregen naar hun geliefde bergen, waar ze in sterke naar terug verlangden, te keeren. Wat kan in inzake 't bestuur soms wreed zijn in z'n quanties!

Van Week tot Week.

18-24 AUGUSTUS.

De opvolger van den gouverneur-generaal. In de ringskringen te Buitenzorg wordt als opvolger van mr. D. Fock bij diens aftreden als gouverneur-generaal genoemd Jhr. mr. A. C. D. de Graeff, tengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Nederland te Washington, oud vice-president van den Raad van Indië, gewezen algemeen secretaris en later gezant te Tokio.

Men prijst in dezen candidaat zijn uitstekende oriëntering in buitenlandse verhoudingen, kennis omtrent de toestanden in Amerika, en den Pacific en zijn ruime ervaring op het gebied van straf- en bestuursgebied in Indië, terzake van de Graeff ook geen partijman is. (Indisch bericht).

Ernstige brand te Batavia. Aneta seint d.d. 21 Augustus een ernstige brand bij Pasar Tjiplak bij vernielde vier kampongblokken omvattende huizen, waaronder steenen woningen. Vele personen werden in hun slaap door het vuur wakker Geruchten loopen, dat vier kinderen worden vermist. Een onderzoek en raming van de schade voorschands onmogelijk.

Een nader telegram luidt: De schade, door brand alhier veroorzaakt, bedraagt f 250.000. De oorzaak is vermoedelijk aan kwaadweer toe te schrijven.

Artikel 123 Indisch Regeeringsreglement. De „Crt.” deelt mee, dat het oud-lid van de Kamer, ir. Feber, het woord voerend op de mondsehe missieweek en daarbij art. 123 van het Regeeringsreglement besprekend, verklaard dat de verdwijning van dit artikel meer dan de meesten vermoeden.

(De beteekenis van art. 123 wordt duidelijk uit het licht gesteld in een kroniek van het Augustus van Onze Missiën in Oost- en West-Indië).

Tegen het stakingsgevaar. De Soerabajasche dagbladen en drukkerijen hebben zich, naar aanleiding van de staking te Semarang, vereenigd. (Aneta Augustus).

Familiewasscherij van den Eersten Rang

Firma G. HILBERINK Sr. - Apeldoorn
 OPGERICHT 1870 TELEFOON 582

Helder waschgoed - Minimum slijtage
 Concurrerende prijzen Geen vermissingen

Chloor wordt niet gebruikt voor het bleeken

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT EN INLICHTINGEN

Verzending door het geheele land

De Amateur
 FOTO
 HANDEL

TELEFOON
3009
 GOUDSBLOENLAAN
 DEN HAAG

Heeft U onze annonce van 18 Juni gelezen? Zoo ja, en wat is Uw antwoord?

Schoen-Magazijn PAANAKKER

Alléén ZOUTMANSTRAAT 43 - Den Haag
TELEFOON 30869

LINNEN- EN TENNISSCHOENEN

De Deterding. De heer Vorstman, die de leiding heeft van het gezelschap jongelui, dat thans een reis door Indië maakt, heeft aan een vertegenwoordiger van Aneta te Batavia verzekerd, dat voortaan jaarlijks tien groepen van zes jongelieden tusschen 18 en 24 jaar zullen worden uitgezonden.

Merbaboe. Aneta seint dd. Kedoe 19 Aug. de Merbaboe werkt. Zwarte rookzuilen worden waargenomen en lichte aardschokken worden gevoeld.

Samarangse havenstaking. Aneta-telegr. berichten, dat de staking aan het prauwenveer te Semarang aan het verlopen is en tevens dat de vloot omgevoerd van onoordeelkundige behandeling voor ongeschold tijdelijk personeel ernstig beklagd is. — Een telegr. van 24 dezer luidt: De ketvaart Mij. stelde een eigen prauwensleepdienst te Semarang in.

Kundig congres te Tokio. De Indische delegatie voor het Tropisch Geneeskundig Congres te Tokio bestaat uit de navolgende personen: Dr. J. J. van den Kuyzen, dr. L. Otten, dr. H. Vervoort, dr. C. de Langen, J. Brug, P. B. van Steenis en O. Ggeler.

Van goud en zilver. Volgens een Aneta-bericht het verbod van goud- en zilveruitvoer uit Indië geheven.

Sch vereenigingsleven. Een correspondent van Darmo Kondo meldt aan dat blad, dat door verschillende leden van het onlangs opgerichte *Indonesische Studiefonds*, „Satiya Samoedaja Baowada Bali Lombok” reeds ruim vijf duizend gulden is bijeengebracht en dat een begin is gemaakt met den aankoop van sawahs en klappertuinen ter vermeerdering van het kapitaal van bedoeld studiefonds.

Verder meldt dezelfde correspondent, dat de beheerder van Karangasem I Goesti Agoeng Soes Djantik het initiatief genomen heeft tot oprichting van een *Ind. handelsvereniging*, die zich bezig houdt met den koop en den verkoop van Ind. producten en „Seheka Soegih” zal heeten. Dit Mataram (Lombok) is hem reeds door 20 personen een totaal bedrag van f10.000 aan bekapitaal toegezegd. (Ontleend aan Overz. Ind. No. 29).

Overleden is de assistent-resident de heer H. Bousquet, laatstelijk te Tjilatjap, kortleden van Europeesch verlof teruggekeerd. (Aneta, 24 Aug.).

Orneo-expeditie. Aneta seint dd. Batavia 24 Aug. de leider der Borneo-expeditie, de kapitein der artillerie D. W. Buys, deelde mee, dat de tocht der rivier Telen beëindigd is en dat men het bekende gebied is binnengedrongen.

Kunstnijverheid en Huisvljht.

De Bataks en hun Kunst.

Opervlakkig beschouwd, zou men denken dat *Batak* en *kunst* twee tegenstrijdigheden zijn. In dit geenzins het geval, dat geven o.a. de volgende gebruiksvoorwerpen te kennen, welke voor het groote uitstallaam van „Boeatan” straat 19 Den Haag ten toon gesteld zijn. Men daar o.a. prachtig geweven en versierde stukken: een zwart katoenen manne- met smaakvol sobere randversiering en de passende heup- en schouderdoeken van het *idoep* (voorvader) patroon, alsmede een gordel van kralenwerk.

De *fijnekleurde slimoets* met 't pijlpunt-ikat dat ook in Atjeh toegepast wordt bij zijden stoffen, met goud- en zilverbrocaat aan de uitervermooid, liggen andere met ruitpatronen, in het weefwerk der Alaslenden herinneren er andere, voor feestkleedij, met gekleurde op smaakvolle wijze doorweven.

De Batakdoeken met veel lof in hun boeken over de Indonesische weefkunst beschreven.

In het midden der uitstalling staat een model- een vergaderlocaal, dat ook wel gebruikt als rijstschuur. Wie, bij gebrek aan eigen

aanschouwing der Bataklanden, Berlage's teekeningen dier kamponghuizen gezien heeft, zal wel tot de overtuiging zijn gekomen, dat ook hierin hun kunstzinnigheid tot uiting is gekomen.

Opvallend zijn ook de metalen oor-, arm- en beensieraden, kunstig van maaksel en origineel artistiek van ornament. Niet minder is dit 't geval met hun houtsnijwerk, getuige o.a. de beroemde tooverstokken, de gevesten en scheden van wapens, kruut- en kogelbussen, tabaksdoozen, stoppen van water- en palmwijnvaten, welke, zooals hier te zien is, dikwijls gemaakt zijn van met fijn vlechtwerk overtrokken kalebassen, want ook in het vlechten van rottan en andere planten-vezels zijn de Bataks meesters. Zie o.a. het open mandje van mendoengbies. En wat zijn die kleine kammetjes niet keurig van uitvoering en opvatting!

Dit alles is handwerk der Bataks, wel degelijk getuigend van een ruime mate van kunstzin: fijn gevoel en smaak voor kleur en versiering, toegepast op daartoe passend materiaal, waarbij de doelmatigheid voor het gebruik niet uit het oog verloren is.

Maar zijn zij zichzelf daarvan wel bewust? vroeg ons een bewonderaar.

Het valt moeilijk hierop dadelijk antwoord te geven; wij zijn veeleer geneigd een wedervraag te stellen: Welke kunstenaar, laat staan kunstnijveraar, is zich ten volle bewust van zijn talent, van de schoonheid van 't door hem of haar gewrochte? De meest daarvan bewuste is, dunkt ons, de minst geniale. De grootste kunstenaars bewezen immers, dat hun scheppingsdrang geheel buiten hun verstandelijk bewustzijn omgaat, dat zij gedurende den kunstarbeid geheel onttrokken zijn aan alle aardse bewustheden, zoozeer in hun werk opgaan, dat zij zelfs eten, drinken en slapen vergeten.

Raden Adjeng Kartini heeft 't zoo juist gezegd, toen men haar vroeg, hoe de Japarasche houtsnijder zijn kunst voortbracht: „Dat weet hij zelf niet, dat komt uit zijn hart.”

En wat het resultaat van hun scheppingsdaad betreft: zoodra een waar artist zijn eigen werk kritisch gaat beschouwen, is hij er niet tevreden over, zou hij het nog véél beter en mooier willen doen.

De bezieling echter, die uit zijn arbeid spreekt, kan niet nalaten bij ongeveer gelijk gestemde zielen schoonheids-ontroering op te wekken, ook al zijn zij er zich niet volkomen van bewust, hoe dit komt. Voor menigeen is dit misschien een beangstigend feit, als die bedenkt: hoe kan mijn ziel verwant zijn aan die van een Batak, een vieze, vuile menscheneter??

Maar wie onzer is zich bewust van wat er in zijn eigen hart, zijn diepste innerlijk omgaat, laat staan in dat van den Batakschen kunstenaar! Eeuwen lang hebben wij naast elkander geleefd, zonder van elkanders uiterlijke levensomstandigheden zelfs iets af te weten. Zij bewonen immers de afgelegen hoogvlakten van midden Sumatra, welke eerst in de laatste jaren voor Europeanen toegankelijk zijn geworden. De Rijsche Zending heeft daar het moeilijke, niet genoeg te waardeeren pionierswerk verricht. Droevig doet het daarom aan, te zien hoe de meeste door haar gestichte kerkjes en scholen, welke uit gebrek aan fondsen gedurende de oorlogsellende gesloten moesten worden, thans nog leeg staan. Men mag over kerstening der z.g. „heidenen” en andere invloeden der zending o.a. op de kunstuitingen der z.g. „onbeschaafden”, denken, zooals men wil, uit dankbaarheidsplicht betaamt 't een ieder haar altijd de eer en de voldoening te geven, de eerste te zijn geweest, die zich in vriendschappelijke, nauwere verbinding heeft gesteld met de toen ter kwader faam beruchte Bataks. Nu zelfs de vroeger, uit onbekendheid, zoo geheimzinnige streken om het Tobameer niet alleen voor auto-verkeer, maar daarmee ook voor alle wetenschappelijke, economische en

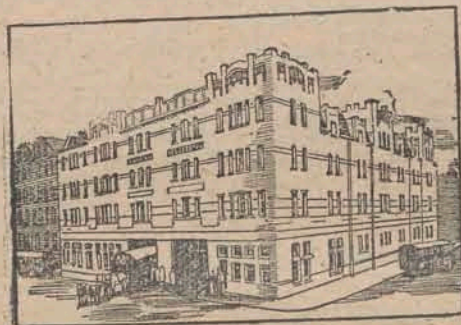
M. STEINS - DEN HAAG
Korte Houtstraat 14^a

VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
SCHOEN-REPARATIËN

In uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend

Eerste klasse Maatwerk.

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
DEN HAAG
AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
:: Bewaring bagage ::
voor repatrieerenden
OVERZEE-TRANSPORTEN

Woningbureau P. MAN
Steenhofstraat 5 bij 't Station - Interc. Tel. S. 45
SOESTDIJK

Verstrekt inlichtingen over Buitenplaatsen, Villa's Landhuizen en Bouwterreinen. Zondags gesloten
Vraagt gratis Woningcourant van Vraag en Aanbod van P. MAN voor Soest, Soestdijk, Soestduinen en Omgeving.

N.V. STOOMWASCH- EN STRIJKINRICHTING

voorheen

H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

GEOPEND

CASSA MARIS

Bedden- en Meubelmagazijn

NEPTUNUSSTRAAT 76-78

DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier

voor Stoffeederij,

Bedden, Matrassen en Markiezen

Apotheek **M. L. ADAMA**

Wenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Pathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.

MINERALE WATEREN

Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankpl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op delogeerk.	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523
---	---

Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR	BESCHIKBAAR.
---	--------------

Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.	VILLA GRETHALIA Pension Stouthamer L. de Colignyplein 14 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.
--	---

BESCHIKBAAR.

Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuken.

Pension E. M. Blewanus, A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijstafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.	Kamers disponibel voor Families, m. of z. pension Mevr. VAN DIJK. de Ruijterstr. 54, Haag.
--	---

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 HAARLEM	Bezoekt Hotel Pension Roozendaal, Café Restaur. Tel. 13574 OVERVEEN A. J. V. SCHOOTEN, Eigenaar voorheen Hofmeester der S.M.N
--	--

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK”

Sweelinckstraat 158 Telefoon 36257

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.

Rijstafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension Restaurant
Jacob Hopstraat 1 DEN HAAG Sweelinckstraat 158

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE
BROODJES } PEKELVLEESCH
 } ROOSTBEEF
 } HAM, ENZ.

Aanbevelend, W. F. KLINK,
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd.

BEKENDMAKING

Hiermede maak ik U bekend, dat ik heb geopend een **1ste klas** inrichting voor uitzending van diners
Levering van extra Diners aan huis
Diners bestaande uit

LUNCH f0.80	DINERS f1.00	DINERS f1.10	DINERS f1.20	DINERS f1.75
Vleesch Groente Aardapelen en Compote	Soep Vleesch Groente Aardappelen of Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Vleesch of wild Compote en Dessert

Van 12-2 en van 5-8 uur

CROQUETTES f0.15 VLEESCH PASTEIJES f 0.20

Aanbevelend, **MAISON DE HELD**
KON. WILHELMINALAAN 432 - VOORBURG - TEL. V. 000

Rusthuis „Yardin Millord”

Stadhoudersplein 13 's-Gravenhage

Kamers beschikbaar

voor Rustbehoevenden en Herstellenden

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Ringers Bonbons

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam Alkmaar

artistieke belangen open staan, vergeten wij, snellevenden, maar al te licht erkentelijk daarvoor te zijn.

Terecht merkt de heer H. W. Fischer, in zijn Inleiding voor den Catalogus van 's Rijks Ethnografisch Museum betreffende de Bataklanden o.m. op:

„In het bijzonder mag wel de aandacht gevestigd worden op de wijziging, die ons oordeel over de bevolking van deze streken in de laatste tientallen van jaren heeft ondergaan; terwijl in het midden van de vorige eeuw, en ook veel later nog, men, op de toenmaals gebruikelijke wijze, neerzag op de Bataks, die aan andere onaangename eigenschappen nog die van het „menscheneten” paarden, is men langzamerhand tot de erkenning gekomen, dat men ook hier te doen heeft met een volk, dat in vele opzichten begaafd met hoogen kunstzin en groote technische waardigheid, slechts de helpende hand¹⁾ van den Europeaan behoeft om met goed gevolg een plaats in te nemen in de rij van stammen in den Indonesischen Archipel, die thans een merkwaardig ontwikkelingsproces doormaken. Aan den Westering de zorg, om, voor zooveel dat mogelijk is, het eigenaardige van dit volk niet te doen verloren gaan!”

Dit laatste is een zéér moeilijke opdracht in deze tijden van nivelleering. Nu, door steeds betere verkeersmiddelen, de afstanden kleiner en kleiner, daardoor de wederzijdsche invloeden steeds groter worden, gaan speciale eigenaardigheden meer en meer verloren. Dit mag men eensdeels betreuren, aan den anderen kant is het ook een verblijvend teeken van onderlinge toenadering; van op den duur elkander beter leeren begrijpen. Alweder is dan waardeerende aanmoediging van onze zijde het wachtwoord. Het zeer ontvankelijk gemoed der kunstzinnige Indonesiërs is er bijzonder gevoelig voor. Maar ook moeten wij hun het beste toonen wat wij op Westersch kunstgebied bezitten; daarmee bij de jeugd reeds beginnen, in stede van hen alleen te overladen met minderwaardige import-artikelen van het goedkoopste soort, waarmee zij zich uit geldnood tevreden moeten stellen en die op den duur hun aangeboren kunstgevoel, hun goeden smaak zouden bederven, want allicht zullen zij, niet beter wetend, aannemen, dat wat de in hun oogen wereldsch-oppermachtige Europeaan hun brengt, ook het beste en schoonste is.

Er rust in deze op ons waarlijk een groote verantwoordelijkheid!

Om iets te kunnen waardeeren, moet men het eerst leeren kennen en liefst van zoo nabij mogelijk, in de eigen omgeving. Vandaar ook Boeatan's streven om aan de Indonesische kunstnijverheid meer bekendheid in Nederland te geven. Maar daarmee is nog niet gezegd, dat die kunst in iedere Hollandsche huiskamer, salon of tentoonstellingszaal op haar plaats is, laat staan volkomen tot haar recht komt. „Soort zoekt soort” is een spreekwoord, dat ook hierbij van toepassing is. Daarom zijn wij het in principe volkomen eens met hetgeen „Mary” in het Damespraatjes-feuilleton van den „Verlofganger” betoogt, waar zij o.m. schrijft:

„Gij kent mijne belangstelling, meer nog mijne ongeveinsde bewondering, voor de kunstuitingen van onze bruine broeders. Doch zooals die meestal in Hollandsche omgeving worden toegepast, daartegen heb ik ernstig bezwaar. Het gaat niet aan om de menschen te suggereeren, dat de Indische weefkunst bijzonder hoog staat, dat sarongs en slendangs met hunne fijne patronen en kleurschakeringen heel goed in onze interieurs te gebruiken zijn... dat men er de wand mee versieren kan, een schoorsteen bekleeden, en dat ze voor kussens

¹⁾ Wij zouden zeggen bovenal in den zin van waardeering en aanmoediging.

BONTMANTELS

nieuwste modellen, gemaakt en op maat. Uitsluitend prima kwaliteit. In persianer, mol, bisam, seal elektrik, nerz, marmel. Matige prijzen. Lange Mantels naar maat met bont gevoerd vanaf f100.- Bontstellen in alle prijzen. Repar. en veranderen.

Firma JEAN PIERÔT

Oppericht 1903.

88 VAN SWIETENSTRAAT, 'S-GRAVENHAGE

M. J. BLOKLANDER

ORGEL- EN PIANOHANDEL
Bilderdijkstraat 4 DEN HAAG Telefoon 3598
INRICHTEN VOOR DE TROPEN
STEMMEN - REPAREEREN

Billijke prijzen Vakkundige garande

en kleedjes uitstekend kunnen dienen. Men bovendien de menschen niet den indruk geven die Indische dingen maar te mooi en te grof gezeit kunnen worden. Want dit schijnt zoo'n het resultaat te zijn der talrijke pogingen laatste tijd gedaan, om de Indische kunstnijverheid meer bekendheid in Holland te geven.

„En ik ben voornamelijk tot die conclusie men door de ervarig, op de Paulus Potter-stelling te Enkhuizen opgedaan; op de over met veel zorg en smaak georganiseerde stelling in een schitterend passende omgeving oude deftige stadhuis van het eens zoo beroemde stadje aan de Zuiderzee, is men zeer kwistig Perzische kleedjes te werk gegaan en heeft ook een paar slendangs gebruikt om aan het tret van den wereldvermaarden schilder, dat aan het bekwame penseel van een van der te danken hebben, meer luister te geven. Die voldeden volstrekt niet. Het vale paarse weefsel, dat nochtans met gouddraad doorwas, verhoogde niet het diepe coloriet van het verdoek, terwijl het uitstekend in kleur en gepast zou hebben in het nevenstaande slechts etsen en teekeningen bevattende.

„Verder prijkt ook in een renaissance taal een vuurroode slendang, terwijl boven zalen aan de moderne kunst gewijd, er ook de tentoongestelde schilderijen een soort seering is aangebracht van gebatik en katoen.

„Naar mijn idee een prachtige demonstratie hoe men die dingen niet moet gebruiken hce dan wel?

„Beter dan lange betoogen, geef ik hier een kiekjes van een interieur, waar voorwerpen Oostersche kunst, ook Indische, met zooveel zooveel gevoel voor lijn en kleur, voor saamheid der dingen bijeengebracht en gerangschikt dat er aan die kunst niets tekort wordt gedaan.

„Wordt de Indische kunst overal met zooveel smaak en piëteit behandeld, dan zal ze nooit den een export-kunst... doch wordt zij anders gepast, wat het gevolg zal zijn van een propage om er een afzetgebied in Europa voor te dan zal ze onvermijdelijk onttaarden, daar schen, die haar voortbrengselen koopen, gebruik, dat zij er van maken, genoeg toonen van haar wezen totaal niets begrijpen.”

Op dit begrijpen, de ontroering van den naar meevoelen, komt het aan. Ook West kunst, Hollandsche schilderijen b.v. krijgen altijd een goede plaats. Daarom mag aan die toch wel meerdere bekendheid gegeven en afzetgebied voor gezocht worden.

Wij zouden Mary's kiekjes, wat betreft toepassing der Indonesische kunst, nog met lijke andere kunnen aanvullen, zoowel uit rige ontvangzalen, waar de rijke Indische broecaatweefsels niet misstaan, als uit hoogsvoudige, doch smaakvolle binnenkamers vadersgezinnen, waar mooie batik en vlecht uitnemend tot hun recht komen. In het keurig richte Brastagi-hotel boven Medan zagen we donkerbruine rietmeubelen bekleed met pijlpunt-ikat-weefsels der Bataks, wat pracht deed.

Voorbeelden van slechte toepassing zijn tuurlijk véél meer. Maar juist daarom is doelpropaganda zoo noodig.

Persoverzicht uit de Indische Blad

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS

Volksraad (vervolg).

De Locomotief (13 t/m 20 Juli) plaatst hare gen onder de hoofden: G. B. in den Volksraad Landbouw (blz. 6 en 23); De Bedrijvenwet (blz. 8 en 20); De rede van den Dir. van Landbouw; Het recht voor de gemeenteraden (blz. 8 en 20); De instelling der provincie West-Java. Het Bat. (15 t/m. 21 Juli), het Soer. Hbl. (13 t/m 18 Juli) de Java-Bode (15 t/m 21 Juli) geven verslagen overzichten (Civis), Volksraadskronieken en redact

Garage JANSEN, Wassenaar

135 Rijksstraatweg
Tel. KIEVIT (Haag) 562

Service and Filling Station

Het beste adres

voor de levering van Koloniale Waren en Comestibles is

P. VROLIJK, Haagschestr. 1

Scheveningen - Telefoon 52159

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

de hoofdartikelen [De Geest in het leger (13 en 15 Juli); Het Arbeidscontract, de Indische voedselwetten (16 Juli); De Provincie West-Java, Van een concessie (17 Juli); Bestuursvorming, Colijn de Koloniale Portefeuille (18 Juli); K. P. M. en Regeering (20 Juli); De Overste en het Gezag, Kinderarbeid en Vrouwen-nachtarbeid, De Bedrijvenwet, Pers Publieke zaak (21 Juli)].

De Regeering heeft thans beslist geen plannen om *Tambang Sawah* te verkopen. Het verschil in cijfers van 1915 en die van thans kan niet in korten tijd worden uiteengezet, doch ligt voornamelijk daarin, dat bij de geologische opsporing afgegaan is den toestand aan de oppervlakte en in ondiepe gangen, terwijl thans gebleken is, dat de ertsrijkdom zich de diepte niet voortzet. De thans geldende opvatting dat het geïnvesteerde kapitaal zal worden terugbetaald uit de inkomsten, doch dat daarna geen nieuw ertsen meer zullen worden aangetroffen. (De Loc. Juli).

De heer *Zuyderhoff* bespreekt het *Landbouwwonder*. Hij staat geheel aan de zijde van de Regeering wat betreft de *Landbouwwerkscholen*. De *cultuurscholen* buitengewoon goede en nuttige opleidingsinrichtingen worden aangepast aan de eischen der praktijk. worden de abiturienten, o.a. door de H.V.A., te worden geoordeeld. In dit verband dringt spreker aan op een verging van den studietijd met een jaar. Hij kan niet wijzen dat de Regeering zegt, hoe dit bezwaar niet gebleken. Het tweede bezwaar tegen de *cultuurscholen* is, dat de abiturienten niet voldoende technisch zijn ontwikkeld. Dit bezwaar ontstond door de zijgige toestanden in de *cultures*, waar de eenvoudige stoommachines meer en meer vervangen worden door elektrische installaties. De *bergcultures* kunnen of in het geheel niet, of slechts de weelde van één technisch employé veroorloven. De gewone employé de *bergcultures* is een manasje van alles en moet kennen wat voorkomt, dus ook de behandeling eenvoudige installaties. Het antwoord der Regeering dat gebleken zou zijn, dat de theoretische opleiding voldoende is, acht spreker eene miskenning van de eischen der praktijk. Ook de kennis van technische zaken kan worden bijgewerkt, door de studietijd met een jaar te verlengen, welk jaar mede nuttig kan worden besteed aan verdieping van het onderwijs in het Nederlandsch, aan boekhouden en aan eenige kennis van de Engelse taal. Vrees, dat de *Cultuurscholen* voldoende een te sterke concurrentie zouden aandoen de *Middelbare Landbouwscholen* behoeft niet te worden gekoesterd. De *Landbouvoorlichtingsdienst* moet stellig uiterst voorzichtig worden aangepakt, om een fout, die hier gemaakt wordt, zich jarenlang te heest. De opleiding aan de *Middelbare Landbouwscholen* is volkomen theoretisch, waarom spr. wel acht aan den aanvullingscursus voor de praktische opleiding van aspirant-adjunct-landbouwoconsulenten. De resultaten van den *Landbouvoorlichtingsdienst* behoeft niet te worden getwijfeld.

De wijze waarop de *tani* zijn producten verkoopt, bereikt nog alles. Eerstens weet hij niets van den der marktprijzen, waardoor hij zijn product ver van de hand kon zetten. Tweedens verkoopt hij producten in embryonale vorm, padi, welke hij niet geplant heeft, karbouwen, die nog niet geboren zijn, etc. Hoe de *tani* op de wereldmarkt te brengen is het groote vraagstuk dat om oplossing schreeuwt. is een groot voorstander van coöperatie, maar coöperatie alleen komt men er niet. (De Loc. 13

De heer *Talma* meent, dat de teelt van *handelsgewassen* teelt van voedingsgewassen immer schaadt, dat zulks geen nadeel is, waar de *Inlandsche* bouw komt uit het stadium van productie voor eigen huishouding in die van productie voor de markt, welk proces spreker meent, dat de Regeering veel mogelijk dient te bevorderen met het oog op wassend bevolkingsaccres. Anders voorziet spreker steeds voortschrijdende verarming van de bevolking. Eene *gouvernementssuikerfabriek* behoort niet op regeeringsprogramma. Hij dringt op voorzichtigheid aan bij de bevordering van de *Inlandsche riet* cultuur. Het *Inlandsche riet* zal nimmer een debouché vinden in de *Europeesche* fabrieken. Minder riet per hectare, met geringer suikergehalte, zou leiden tot het succes van de *Europeesche* industrie in den strijd tegen concurrenten. Met de gelden der gemeenschap

GEBR. v. EGMOND

Waaltdorperlaan 22 Telef. 71639

DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten

— Vraagt gratis prijsopgaaf —

kan men veel, doch eigen fabrieken, werkend met bevolkingsriet, kunnen nimmer een cent winst maken, wat iedere insider zal toestemmen. (De Loc. 14 Juli).

De Regeering gemachtigde, dr. *Rutgers*, directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel, beantwoordt de sprekers. Ook de Regeering heeft een open oog voor de noodzakelijkheid van den verbouw van *handelsgewassen*, weshalve de ambtenaren van den Landbouvoorlichtingsdienst zich in verhouding meer moeite geven voor de stukjes land, bebouwd met suiker, tabak en thee, dan voor het veel grooter areaal beplant met padi. Ondanks de prijsdaling van uien, is toch het met uien beplante oppervlak in 1925 weer uitgebreid. De aanplant van *kedeleh* blijft ongeveer constant, terwijl de invoer voortdurend toeneemt; uitbreiding van den aanplant moet echter oneconomisch worden geoordeeld. De rijstimport van Java stijgt niet langer van jaar tot jaar. In 1918 werd de toestand precair geacht. Sindsdien is de invoer teruggelopen tot het peil van 15 jaren geleden, ondanks den verhoogden uitvoer van handelsgewassen. In den *sawah-bouw* zitten nog belangrijke perspectieven, door bemesting der sawahs, enz. De *Landbouvoorlichtingsdienst* werkt op verbetering der uitkomsten, hetgeen somtijds te bereiken valt door verbetering van den rijstbouw, somtijds door vervanging van den rijstbouw door den bouw van handelsgewassen.

Spr. is verheugd over het waardeerend oordeel van den heer *Zuyderhoff* over de *Cultuurschool*, doch uitbreiding met een vierde leerjaar acht spr. onnoodig. Meer aandacht aan de technische opleiding te wijden, zal wellicht mogelijk blijken, door b.v. den abiturienten een vervolgcursus toe te bedelen aan de *Technische scholen*. De abiturienten te Buitenzorg moesten praktisch gedetailleerd worden opgeleid, waarvoor de landbouwoconsulenten minder geschikt bleken, weshalve besloten werd, den *adjunct-consulenten* eene na-opleiding hiertoe te doen deelachtig worden onder leiding van een speciale kracht. De landbouwoconsulenten achten de adjuncten, na dit jaar na-opleiding, veel geschikter voor de praktijk, dan wanneer zij, zonder die na-opleiding, dadelijk aan de *Landbouwoconsulenten* worden toegevoegd. Aan de *Middelbare Landbouwschool* zal dit jaar voor de eerste maal een parallelklasse worden toegevoegd.

Het is der Regeering aangenaam, dat zelfs principiële tegenstanders van de uitbreiding der staatsbedrijven accoord gaan met de toevoeging van eene *thee-onderneming* aan de *Gouvernements Kina-onderneming*. Als de *Staatslandbouwbedrijven* baten afwerpen voor de algemeene middelen, zullen zij op peil gehouden en uitgebreid worden.

De ervaring toonde aan, dat de juiste bereiding van zuivere kina niet eenvoudig is, terwijl een *kininefabriek* ook een handelsinstituut is, waardoor zij zich minder leent voor *gouvernementsexploitatie*, te meer niet, waar hiervoor geen noodzaak bestaat.

De Regeering staat afwijzend tegenover de *motie-Stokvis*, betreffende de oprichting eener *gouvernementssuikerfabriek*. Nieuwe gezichtspunten terzake heeft de heer *Stokvis* niet geopend en eerdere onderzoekingen hebben uitgewezen, dat de Regeering beter doet hiertoe niet over te gaan.

De *jachtordonnantie* zal in diër voege worden aangevuld, dat voldoende jagers voor de jacht op schadelijk wild van een gratis jachtacte kunnen worden voorzien.

De *Inheemsche nijverheid* was niet gebaat met een monstercamer in Amerika.

Inlandsche landbouwwerktuigen vallen alleen dan binnen het bereik van den *tani*, wanneer zij als massaproduct in Europa worden aangemaakt.

Spr. acht het gevaar van het *Inlandsch riet* voor de *Europeesche suikerindustrie* niet zoo groot als de heer *Talma*. De intensivering der rietcultuur op Java is noodig door het kleine plantareaal der *Europeesche* fabrieken. Moet eenmaal de fabriek overgeschakeld worden op het vernalen van *Inlandsch riet*, dan wordt het areaal ook zooveel grooter. (De Loc. 16 Juli).

De Indische voedselbalans.

De *Delt Crt.* (24 Juli) acht de cijfers van den Dir. van Landbouw omtrent den voedseltoestand min of meer geruststellend, vooral waar we de laatste jaren voortdurend alarm hebben hooren blazen. Behalve de heer *Sibinga Mulder* vestigde de *Pan Pacific Conferentie* de aandacht op het toenemend tekort aan rijst rondom den Pacific, voornamelijk neerkomend op China, Japan en Ned-Indië, die teren op het overschot van Burma, Siam en Indo-China. De „D. C.” acht het noodig op de rijstvoorziening van Ned-Indië te blijven letten. Zelfs indien de cijfers van dr. *Rutgers* juist zijn,

WANNEER

U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan Stoffeeren en Meubileeren door

H. FLICK - Scheveningen

Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

NIJMEGEN

GEBS v. WOERKOM

TELEFOON 117 .: NIJMEGEN

KOLONIALE WAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN. - ALLE INDISCHE RIJSTAFEL INGREDIËNTEN. SAM-BALLANS-ATJARS, BOEMBOES, KROEPOEKS enz.

REISSEIZOEN

Bezorgen van Passagebiljetten voor Land- en Zeereizen (zonder eenige prijsverhooging).

REISCREDIETBRIEVEN

Vreemd Geld, Reisbagage, e.a. - Assurantiën.

Effecten- en Wisselbank Bouvy

Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

Piano's

Orgels

C. A. J. VAN KALMTHOUT

TEL. 1562 NIJMEGEN TEL. 1562

Bisschop Hamerstraat 1-1a

Vleugels

Kunstspelpiano's

NIJ. GOEDERENVERVOER

WILLEM v. WEZEL

V. d. Havestraat 2-4 .: Telefoon 2670 .: NIJMEGEN

VERHUIZINGEN - DIENSTVERRICHTING - GARDE-MEUBLES

VOOR INDIË
ROODE EN GROENE SCHOENEN.
IN SUËDE EN GLACÉ.

VOORHANDEN BIJ

ANTOON PEPERZAK,
BROERSTRAAT 11 NIJMEGEN.

Naaml. Venn. Maatschappij

KANTOOR VOOR VASTE GOEDEREN

voorheen onder de Firma **WALTMANN & CO.**

SPOORSTRAAT 2a NIJMEGEN TELEF. 399

naast het Oranje-Hotel.

BUREAU WONINGGIDS. - Assurantiën. - Op aanvraag gratis toezending van Woninggids met platten grond

C. REIJERS

HOF-FOTOGRAAF

St. Annastraat 9 - NIJMEGEN - Telef. 107

In de stad aan huis te ontbieden zonder prijsverhooging

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.

Een proef zal U overtuigen
zoals zoovelen vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

C. BORSTEN - DEN HAAG

Drogisterij „Het Gouden Kruis”

Maatsuyckerstraat 177 - Den Haag - Tel. 71924

Specialiteit in Verpakte Geneesmiddelen

Alle soorten Recepten worden aangenomen.

Waarborg naar INDIË VERPAKKING ONDER GARANTIE

Een goed en billijk adres

voor

prima Thee en Koffie

is

Thee- en Koffiehandel
Noordeinde 105a

's-Gravenhage

Telefoon 12413

Goedkoop buiten wonen

HEERENHUIZEN met grooten Tuin te Hille-
gersberg, in prijzen van **f 6600.- tot f 8500.-**
Brieven onder No. 618, bureau van dit blad,
Nobelstraat 20, Den Haag.

Goedkoop Wonen - Goedkoop Leven te Alphen a/d Rijn

Ruime Heerenhuizen te koop, bevattende 6 Kamers,
Keuken, Kelder, Schuur, Voor- en Achtertuin, Gas- en
Waterleiding, Electr. licht, voor **f 7500.- tot f 8000.-**
Brieven onder nummer 618a, bureau van dit blad,
Nobelstraat 20, Den Haag.

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

CIVIELE EN MILITAIRE
**INDISCHE
UITRUSTINGEN**

Witte Pakken **f 9.50**
en hooger

HET UITRUSTINGENHUIS
DEVENTER TEL. 400

Geïllustreerde Catalogus
op aanvraag
zonder eenige verplichting

ARTISTIEK BESCHILDERDE

en Geprepareerde zijden Salon- en Schemerlampen
Japansch systeem.
Zorgvuldige afwerking en matige prijzen. Diverse electr.
apparaten, z. a. Stofzuigers, Melkkokers Strijkijzers enz.
Leveringen, aanleg en herstellingen op Electrotechnisch
gebied.

„ELECTRO-ARTI”

Toonkamers - REGENTESSEPLEIN 1 - Den Haag

F. C. DE BRUIJN

Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel. 34088

Comestibles, Vleeschwaren

Koloniale Waren

Indische Ingrediënten

Bezorging door de geheele stad

dan nog is te vreezen, dat men daarin voor de vol-
gende jaren op eene verandering moet rekenen. Im-
mers, de groote aanplant van rubberboomen en koffie
door de inheemsche bevolking in de Buitengewesten,
hoe prijzenswaard mogelijk op zich zelf, gaat gepaard
met verwaarloozing van den aanplant van voedings-
gewassen. Men zal zien dat de invoercijfers van rijst
voor de verschillende Gewesten buiten Java, in den
loop van 1925 een belangrijke stijging zullen onder-
gaan. In Indragiri, in Djambi, in Borneo gaat men
meer en meer rijst van den overval invoeren voor
het met de rubber grof verdiende geld. Men kan zich
voorstellen hoe die hidalgo's liever voor hun rijksdaal-
ders rijst en visch koopen dan nog zelf in sawah of
ladang te ploeteren en naar een gronderig smakend
vischje te hengelen. Wij zouden het waarschijnlijk ook
doen. Daarbij komt, dat de uitbreidingen en nieuwe
openingen van de cultures gepaard zullen gaan met
invoer van nieuwe werkrachten en met grotere in-
voeren van rijst. Zoo verwacht de „D. C.” in de eerst-
volgende jaren ook een toenemenden rijstinvoer in het
bizarde voor de Oostkust.

De Marine in Indië.

In het „Soer. Hbl.” van 2 Juli (Onze Vloot-ellende)
werd over de sabotage-gevallen aan boord van H. M.'s
Java het noodige gezegd. Het Soer. Hbl. (14 Juli) doet
thans mededeelingen, waaruit blijkt, dat de geest, wel-
ke bij de marine in Indië heerscht, belangrijk beter is
dan die in het Moederland. Het contact tusschen offi-
cieren en minderen in Indië wordt goed genoemd.
Van meer dan één zijde vernam het blad, dat, wanneer
men de marine in de tropen van thans vergelijkt met
die van ettelijke jaren geleden, er een zeer opvallende
verbetering van den geest is te constateeren, en men
mag hopen, dat het groote en mooie proces van zu-
ivering en verfrissching ook verder in stijgende lijn
zal blijven gaan.

Vennootschapsbelasting 1925.

De „Javasche Courant” bracht de afkondiging van
de Vennootschapsbelasting (Stbl. 1925 no. 319), welke
dient ter vervanging van de Inkomstenbelasting voor
Vennootschappen op aandeelen, maatschappijen, stich-
tingen, e.d. Het Soer. Hbl. (15 Juli) gaat na op welke
punten in het oorspronkelijke ontwerp meer of min-
der belangrijke wijzigingen zijn aangebracht. Behalve
de Nederlandsche en Maleische taal en in sommige ge-
vallen andere Inheemsche talen, is ook Chineesch als
voertaal in de boekhouding geoorloofd.

De nieuwe kiesordonnantie voor de gemeenteraden.

De Loc. (16, 17 en 18 Juli), het Bat. Nwsbl. (16 Juli),
het Soer. Hbl. (18 Juli) en de Deli Crt. (20 Juli) be-
spreken uitvoerig het ontwerp tot wijziging der Kies-
ordonnantie voor de gemeenteraden, zooals de Regeer-
ing dat den Volksraad heeft voorgelegd ter fine van
advies. Aan de nieuwe regeling liggen de volgende be-
ginselen ten grondslag: groepsgewijze deelneming der
kiesgerechtigden aan de verkiezing, met dien verstan-
de, dat elke kiezer slechts stemt over de raadsleden
van de groep, waartoe hij behoort; verlaging van den
leeftijdsgrens tot 21 jaar; afschaffing van het census-
kiesrecht, in de plaats, waarvan het kiesrecht zal wor-
den toegekend aan ieder, die in eenige lands-, provin-
ciale of gemeentelijke belasting is aangeslagen; ver-
vanging van den eisch van voldoende kennis van de
Nederlandsche taal naar den thans geldenden maat-
staf door kennis van lezen en schrijven, blijkende uit
persoonlijke, schriftelijke aangifte, toekenning van
het actief kiesrecht ook aan de vrouw.

„De Loc.” is van oordeel, dat verruiming van den
kieserskring valt toe te juichen, doch gepaard behoort
te gaan met een op hetzelfde beginsel berustende her-
ziening van de zetelverhouding der bevolkingsgroepen
in den gemeenteraad.

Voor het „Soer. Hbl.” is het ontwerp zonder funda-
menteel wijzigingen volstrekt onaanvaardbaar. Het is
het blad een raadsel, dat de Regeering dergelijke voor-
stellen bij den Volksraad indient.

Civis („Bat. Nwsbl.”) acht in de voorstellen alleen
van waarde de bepaling, die betrekking heeft op de
splitting van het kiezerskorps. Na de invoering der
Staatsinrichtingswet zal, gelijk men weet, het kiezers-
korps van den Volksraad worden gesplitst naar den
landaard volgens de groepen: Inlanders, Nederlanders
en vreemde Oosterlingen, om het kort te zeggen. De
drie groepen kiezen naar den maatstaf der evenredig-
heid hun vertegenwoordigers in den Volksraad. Vol-
gens dezelfde beginselen, die bij de bepaling van de
indeeling van het kiezerskorps van den Volksraad gel-
den, zal nu dat voor de gemeenteraden worden ge-

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL
Laan v. Meerdervoort 504
DEN HAAG

LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL

SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

splitst. Dit is de logische consequentie van het th
aanvaarde stelsel van vertegenwoordiging; haar s
dige doorvoering verdient aanbeveling.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Hedjaz.

Het in de „Sinar Sumatra” van 24 Februari 1925
voorkomende en uit de „Iathul Arab” overgenom
bericht, met betrekking tot de actuele toestanden
de Islamsche wereld, maakt melding van het feit,
naar het zich laat aanzien, de toestanden in de Hed
steeds ingewikkelder worden.

Terwijl de troepenmacht van Ibn Saud zich m
met die van Emir Ali, neemt eerstgenoemde tevens
noodige voorzieningen, ten einde de zelfstandighe
verklaring van de Hedjaz voor te bereiden, eene da
zaak, die, volgens de meening van de bevolking d
streek, nu juist niet is volgens de oorspronkelijk
maakte afspraken.

Toch schijnt de Islamsche wereld voor die zelfst
digeheidsverklaring veel sympathie te gevoelen; alth
werd op het onlangs gehouden congres van den Isl
ernstig geluisterd naar heigeeen Ibn Saud daar ter p
se sprak en scheen dat congres wel te neigen naar
onafhankelijk bestuur van de Hedjaz en Djasira
Arab onder zijne leiding als vorst.

Sedert dien zijn de oogen der Islamsche wereld
hem, die als een godsdienstig en humaan persoon
kend staat, geopend en kan men er zeker van zijn,
als het congres de pretenties van Ibn Saud in verv
ling brengt, de Islamsche wereld hem alle hulde
eerbied zal bewijzen.

Wanneer men de door Ibn Saud bijeengebrachte tro
penmacht op zichzelf beschouwt, dan is die ster
niet berekend voor aanvallen op groote schaal.

En zoo was het ook tijdens de aanvallen op Djedda
Ibn Saud tracht om die reden geleidelijk en lang
zaam aan zijne krijgsmacht te versterken, voortdurend
wapens aan te voeren, ten einde tot dien aanval ov
te gaan, zoodra het daarvoor geschikte oogenblik
zijn aangebroken.

Als hoofd van Nedjid beschikt Ibn Saud over v
genoeg, dat bereid is zijne bevelen op te volgen,
hij wenschte zijn volk niet te betrekken in de Hed
aangelegenheden, uit vrees voor de bedreigingen
hem vijandig gezind Arabische stamhoofden, die mo
lijk te onderwerpen zijn en elk oogenblik een aanval
zijn land kunnen ondernemen.

Hij heeft dan ook zijne landhoofden opgedragen z
van het noodige oorlogsmateriaal te voorzien en
oogen goed open te houden voor de gebeurtenisse
zooals die zich rechts en links kunnen ontwikkelen.

De berichten, welke uit de Hedjaz komen, zijn o
het algemeen niet alleen onvolledig, doch dikwijls
met elkander in strijd, met het gevolg dat het z
moeilijk is zich een juist beeld te vormen van
macht, waarover Emir Ali beschikt.

Wel staat het vast dat het bestuur te Djeddah ger
is mogelijke aanvallen van buiten te weren.

Over het algemeen bestaat bij de menigte de me
ning, dat het voor Emir Ali moeilijk zal zijn zijn v
ger gezag in de Hedjaz te herwinnen, omdat Ibn Sa
sterker is dan hij en eerstgenoemde de leiding he
in het land.

Emir Ali schijnt bovendien niet gereed te zijn v
den strijd, is zijne zwakheid bewust en rekt op
goede trouw van de toonaangevende personen in
land.

Volgens de laatste berichten hebben vele perso
getracht de bestaande geschillen tusschen Ibn Saud
Emir Ali langs vredelievenden weg op te lossen, d
zonder eenig resultaat te bereiken.

Zoo heeft de heer Philbij al zijne krachten inges
nen om eene minnelijke schikking tusschen de part
in het leven te roepen en verschillende onderwor
te regelen, doch hij heeft, wegens de door Ibn Sa
aangenomen terugstootende houding, van die poging
afgezien.

Men vermoedt dat Ibn Saud begrepen heeft dat h
heer Philbij een instrument is in handen van Emir
en van de Engelsche Regeering, die hem in zijn st
en in de uitoefening van zijn gezag willen bemoeu
en dat hij om die redenen van het houden van be
sprekingen niets wil weten.

Het einde was dat de heer Philbij onverrichterzake
naar Arabië is teruggekeerd.

COMESTIBLES KOLONIALE WAREN
JAN NOOIJEN
Stephensonstraat 43 Telefoon 32774

Alvorens men zich voorziet van een leverancier, ver-
zuime niet een uitgebreide prijscurant mijner zaak
aan te vragen.

Indische Ingrediënten Delicatessen

**KOEK, BANKET, CHOCOLADE
EN SUIKERWERKEN**
W. TEMPELMAN
FAHRENHEITSTR. 417 - DEN HAAG
SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES

B. G. TAL, Accountantskantoor
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111

Contrôle, bijwerken van administraties
Behandeling van belastingzaken
ADVIEZEN, OP BEDRIJFS-ECONOMISCH GEBIED

ver elders een levenstaak zoekt.
De vooruitgang van het land zou gebaat zijn wanneer er geldmiddelen konden worden gevonden voor de oprichting van eene school voor de opleiding van journalisten.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

„Indië, het land van onrecht“.

In de Indische pers circuleerde dezer dagen een aankondiging van een boekwerk, dat binnenkort zal verschijnen bij Brusse's Uitgeversmaatschappij. Het boekwerk zal worden geschreven door een oud-hoofdamtenaar, die bij de gebeurtenissen van den laatsten tijd in Indië, welke zooveel stof hadden doen opwaaien, betrokken was geweest, en zal tot titel dragen: „Corruptie, Indië, het land van onrecht“. De schrijver had het werk onder den nom de plume van Willem Wegeman aangeboden... en vond niemand minder dan prof. Valckenier Kips bereid tot het schrijven van een korte Inleiding....

De reclame-campagne bleek derhalve reeds dadelijk goed opgezet te zijn en wanneer men rekening houdt met den sensationel van het groote publiek, kan men dit boek een geweldig succes voorspellen.

De inhoud van meergenoemde aankondiging was evenwel ook zoodanig gesteld, dat de meening heeft postgevat, als zou het werk authentieke waarde hebben ten aanzien van een meer bijzondere belichting van de zooveel stof opgewaaid hebbende gebeurtenissen, waarop schrijver en uitgever doelen, maar wie meent door het lezen van het nieuwe boek in de gelegenheid gesteld te zullen worden een onbevangen kijkje te kunnen krijgen achter de schermen, zal teleurgesteld het boek terzijde leggen.

Wij behoeven, aldus het Bat. Nwsbld., de uitgifte van het nieuwe werk hiervoor niet af te wachten, omdat wij weten wie zich onder het pseudoniem Willem Wegeman verschuilt. Het is niemand minder dan de gewezen hoofdingenieur van de gewestelijke werken te Semarang, dr. W. B. Peterie, die inderdaad betrokken is geweest in geruchtmakende affaires, welke zich in den laatsten tijd hebben afgespeeld, namelijk in de bekende Semarangse retourcommissie-zaken en deswege den dienst van het gewest verlaten heeft. Voor wie geen onbekende in Jeruzalem is, beteekent deze mededeeling, dat „Corruptie, Indië, het land van onrecht“ niet anders dan een oratio pro domo kan bevatten. Maar hij weet ook, dat het een pleidooi zal zijn, dat niet gebaseerd is op een beroep op recht en rechtvaardigheid.

De titel van het boek is derhalve minder juist gekozen. Hoe de inhoud ervan is, zal de toekomst leeren.

Koloniale Studiën.

In het dezer dagen verschenen Juni-nummer van Koloniale Studiën komt als eerste artikel voor een verhandeling van prof. mr. C. van Vollenhoven over het ontwerp geunificeerd burgerlijk wetboek voor Nederlandsch-Indië. De titel „Juridisch confectiewerk“ is al voldoende om het standpunt aan te duiden dat de schrijver tegenover dit ontwerp inneemt.

Dr. P. J. S. Cramer geeft in een vlot geschreven artikel zijn indrukken van Hawaii, zooals deze eilandengroep tegenwoordig door Amerika georganiseerd en geëxploiteerd en door Japanners gekoloniseerd wordt. Over de aardappelcultuur in den Tengger, haar beteekenis, haar moeilijkheden en de wijze waarop de landbouwvoorlichtingsdienst haar bevordert, schrijft A. A. Crinice le Roy.

Ir. H. van Breen breekt in een kort artikel een lans voor onderwijs in de techniek van assainering, een vorm van maatschappelijke arbeid, waar medicus en ingenieur elkander ontmoeten.

Ten slotte een beschouwing van ir. H. W. van der Voort over decentralisatie in het havenwezen, waarin de verschillende havenbeheersstelsels behandeld worden en de gewenschte organisatie wordt ontvouwd.

Van het bijwerk verdient speciale vermelding de bewerking van het financieel overzicht, de miljoenennota bij de ontwerp-begroeting voor 1926 aan den Volksraad aangeboden. („Soer. Hdbl.“).

De Opbouw.

In het Aug.-Nr. van het maandschrift De Opbouw schrijft Mr. A. M. Joekes een artikel over Indië in verband met de jongste verkiezingen. Men kan deze beschouwingen zeer goed oppvatten als een politieke geloofsbelijdenis van den schrijver die, zooals men weet, als afgevaardigde van de vrijzinnig-democratische partij

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

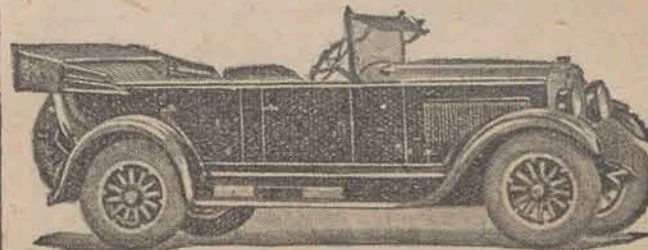
EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 13902

Garage T. VERSEVELDT

Nassau Zuilensteinstraat 47 Telefoon 11202
DEN HAAG

Levering van alle soorten Automobielen
en Motorrijwielen

STALLING

BENOODIGDHEDEN - OLIE en BENZINE

Modemagazijnen

HENNEMAN & PLUKKER

Valeriusstr. 28-38

DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen

in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

Het soliedst adres

voor Electriche benoedigheden
en Installeeren van electriche
geleidingen, is

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618

'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

P. DE KAT ANGELINO

MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. 19.— geb. in geh. linnen 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.“
(N. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA“, Den Haag

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

De persoonlijkheid van wijlen Dr. Sun Yat Sen.
II (Slot).

Dr. Sun Yat Sen stelde zichzelf aan als hoofd van de Zuidelijk Chinese Republiek, doch toen namen onderlinge twisten tusschen de vroegere kameraden partijgangers zoodanigen omvang aan, dat tal van lieden daarvan het slachtoffer werden.

Dr. Sun Yat Sen liet zich daaraan echter weinig gelegen liggen en hield zich alleen bezig met zijne hoofdacht, welke neerkwam op de vraag, hoe hij China kon verlossen van de militaire leiders te Peking. Dat was eene aangelegenheid, welker afdoening tijd eischte en aangezien hij door zijne houding tegenover de trouwe partijgangers verwijdering had geroepen, was hijzelf de oorzaak dat wantrouwen bij de kameraden werd opgewekt.

Vanaf dat oogenblik verduisterde zijn gesternte, ontving hij voor de uitvoering zijner grootsche plannen den voldoende steun en kreeg hij den naam van een bereiker van toestanden te zijn waarvoor hij geen bevestiging in de plaats kon stellen.

Zelfs beschouwde men hem als de opzettelijke tweezichtzaaier en onruststoker in het land, die tot vreemdenhaat aanleiding gaf, terwijl in de toenmalige Chinese nieuwsbladen werd beweerd dat Dr. Sun Yat Sen de verwijdering van de vreemdelingen uit het land beoogde.

De aanmerking genomen de toestanden waarin China verkeert, waren de idealen van Dr. Sun Yat Sen te hoog voor de bevolking en dientengevolge praktisch onuitvoerbaar.

China is nog niet rijp voor de denkbeelden van de Chineseen nationalist en heeft bezadigde denkers noodig, die geleidelijk en op heldere wijze de idealen van het volk openen voor nieuwere toestanden en beginselen.

De laatste is van groot belang, omdat China in de toekomst afhankelijk van hetgeen de volksleiders zullen doen.

De verkeerde daden van Dr. Sun Yat Sen werden niet opzet gepleegd.

Hij beoogde het geluk van China te bevorderen, doch de bereiking van dit hooge doel had hij ook de medewerking van anderen te Canton noodig.

Het door zijne troepenmacht in brand gestoken getuente van de stad Canton is eene daad geweest, die niet alleen niet door het volk wordt vergeten, doch ook het bewijs leverde, met welke eene ruwe macht hij kracht wist bij te zetten aan de maatregelen, die hij nuttig en noodzakelijk oordeelde, doch waarvoor China nog niet rijp blijkt te zijn.

Da dat oogenblik nog niet is aangebroken en Dr. Sun Yat Sen gestorven is, leidt het geen twijfel of er eene ernstige wrijving ontstaan tusschen de machthebbers te Peking en te Canton, niet alleen omdat de idealen van dezen nationalist praktisch nog niet uitvoerbaar zijn, doch ook omdat de autoriteiten te Peking zich niet als poppen zullen laten gebruiken.

Al was het werk van Dr. Sun Yat Sen tegen zijn wensch niet altijd even mooi, toch is zijn heengaan voor het Chinese volk over het algemeen met groote medelijden en weemoed vernomen.

De Chinese Pers in China.

Volgens de mededeeling, voorkomende in de „Sinaratra“ van 19 Maart 1925, heeft de heer Jahin Djia, directeur van de Shanghai Tribune, in de Rotary Club Shanghai, eene voordracht gehouden over het ontstaan en de verdere ontwikkeling van de Chinese pers in China.

Hij wees er toen o.m. op, dat die journalistiek reeds meer dan 200 jaren bestaat en in het begin werd uitgeoefend door personen, die de door hen verzamelde berichten met hulp van loopers verspreidden.

De Chinese Pers, zooals die thans bestaat, is nog een jongen datum, doch men hoopt geleidelijk tot een organisatie te komen.

De tegenwoordige toestanden in de Chinese Pers worden de spreker ongunstig.

De redacteuren zijn niet vrij, omdat zij van officieele geld aanvaarden. Hunne bezoldiging staat in geen verhouding tot den omvangrijken arbeid, die moet worden verricht, ter verkrijging van de inkomsten, verkregen uit de abonnementsgelden en advertenties, de exploitatiekosten niet dekken. Deze omstandigheden zijn de redenen, dat men lie-

HET WOONHUIS

VEERSTRAAT 36 LEIDEN TELEF. 1750

BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ
BEDDENMAKERIJ

Groote sortering in Tapijten, Bedden, Meubelen,
Vloerzeilen, enz.

Complete Woninginrichting

Begroeningen en Adviezen kosteloos.

C. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optique
Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag.
Brillen en So Easy.
Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Oogartsen.
Magazijn van Uurwerken. Reparatie-Inrichting.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.
Statutaire Reserve 20,536,861.
Buitengewone Reserve 22,860,000.

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

Beyddt
Gazelle

Geen beter Hollandsch rijtuig

J.F. VROLIJK ZOUTMANSTR. 10^A
TEL. 34725
's-GRAVENHAGE.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRAGHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

"Aurora"

NED. IND. VEREENIGING TOT ONDERLINGE
VERZEKERING OP HET LEVEN.

HOOFDKANTOOR: TE BATAVIA

Directeur van het bijkantoor voor Nederland:
E. H. CARPENTIER ALTING
R. J. Schimmelpennincklaan 20, Den Haag

Deelname

opengesteld in kapitaal eener N.V. in het
bouwbedrijf in den Haag. Dividend bedroeg
over 1922 20%, over 1923 13%.

Brieven onder No. 388 Bureau van dit blad,
Nobelstraat 20, Den Haag.

ZOUTMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt.

Safe-Inrichting

in de Tweede Kamer zitting zal nemen. Uit het artikel
blijkt ondubbelzinnig dat Mr. J. in het Parlement een
warm strijder zal zijn voor de belangen der Indische
bevolking.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 3 (18 Juli). De Plan-
ter en de politiek, door P. — Een nieuwe afdoende
bestrijdingsmethode van Leucania unipuncta in de tarwe-
cultuur te Pengalengan. — Volkenbond, malaria-
bestrijding en kina-overeenkomst. — De begroting
1926 van Landb. Nijverheid en Handel in den Volksraad.
— De bevolkingsrubber in Tapanoeli. Een welgemeende
circulaire. — Maandelijksch overzicht van Java's pro-
ductenmarkten.

De Indische Mercur.

No. 34. (21 Aug.). De Nederlandsche deelname aan de
„Foire internationale de produits coloniaux et exoti-
ques" van 27 Juni—26 Juli 1925 te Lausanne gehouden,
door W. L. Utermark. — Internationale vereeniging voor
de rubber- en andere cultures in Ned.-Indië (uit het
jongste jaarverslag). — De Roselle-vezel, door G. F. van
der Meulen. — Surinaamsche kauwgom (ontleend aan
„De West"). — Uitvoer der voornaamste handelsartike-
len door praticulieren. — Kultuurberichten. — Kleine
mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen,
zoome de overige vaste rubrieken. — De Afd. Han-
delmuseum van het Koloniaal Instituut geeft recente
literatuur over aetherische oliën, boschwezen, genees-
middelen, specerijen, looistoffen, enz.

Sri Poestaka.

Maleisch maandblad, uitgave van Volkslectuur te
Weltevreden. Het Juli-Nr. bevat o.m. artikelen over de
olifantenjacht in de Gajo-landen; over de scheepvaart
tusschen Indië, de Hedjaz, Egypte en Europa, geillus-
treerd o.a. met foto's van eenige schepen van de Rot-
terdamsche Lloyd. — Een uittreksel uit de „Goeroe"-
ordonnantie 1925, feuilletons, redactionele medede-
elingen en boekbesprekingen. — Een bijvoegsel geeft de
afbeelding van het s.s. „Tjisalak" der Java-China-
Japanlijn.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Afl. 11 (19 Aug.). Het zieleleven der Indonesiërs. Java
(vervolg), door N. — Een nieuw Fokker verkeersvlieg-
tuig, door H. F. Wagenaar Reisiger. — Bataviasche
wijken (Kleine Boom en Tandjong Prick), door S.
Kalf. — Schetsen naar herinneringen van een oud
Indisch officier van gezondheid (vervolg).

Orgaan van de Ned.-Ind. Officieren-Vereen.

Uit den inhoud der Juni-afl. De tennes der in Neder-
land te werk gestelde officieren van het Ned.-Indische
leger, door C. P. Brest van Kempen. — De ten laste leg-
ging, door F. T. — De verklaring van onvermogen, door
F. T. — Iets over eiwitten en over de moderne op-
vatting omtrent eiwitvoeding, door Korteman. — Iets
over Napoleon en de studie der officieren, door C. P.
Brest van Kempen. — Een ernstige waarschuwing (naar
aanleiding van een sellen aanval op het leger in het
Soer. Handelsbl.). — Het epos der ellende (herinnerin-
gen aan een episode uit den Atjeh-oorlog).

Kerk, Zending en Missie.

Berichte der Rheinischen Missions-
Gesellschaft. 1925, Nr. 8. Wie sieht's in der Batak-
mission aus? von Missionsinspektor J. Warneck.

Onze Missiën in Oost- en West-Indië. Aug.
'25. De reis van Mgr. Grooff naar Indië (volgens een on-
uitgegeven dagboek), door Marie Sloot. — Een bisschop-
banneling (J. Grooff), door S. Kalf. — Sprookjes bij
„Wilden", door J. van der Kolk. — De Karaib en zijn
taal (vervolg), door W. Ahlbrinck. — De hulptroepen
der Missionarissen in Suriname (vervolg), door Chr.
Boomaars. — „Het Sint Melaniawerk voor Java", door
E. A. van Arcken. — De bestrijding van de melaatsch-
heid in Nederlandsch-Indië, door E. H. H. (ontleend aan
de Maasbode). — Kroniek over artikel 123 van het
Regeeringsreglement.

De Banier. 17 Juli '25. Beletselen bij heidenen en
mohammedanen om tot den Christelijken godsdienst
over te gaan, door A. J. Blik. — Misbruiken door het
desa hoofd in zijn hoedanigheden bedreven (vervolg).
— De agrarische kwestie in Indië.

Productiekaart van Java en Madoera.

De Handelsvereeniging te Batavia heeft een productie-
kaart der groote culturen op Java en Madoera uitge-
geven, samengesteld door dr. S. van Valkenburg, op
een schaal van 1 op 750.000, waarop verschillend ge-
kleerde cirkelsectoren de hoeveelheden aangeven, ge-

produceerd door de voornaamste Europeesche
bouwondernemingen op Java en Madoera. In den
dus van de economische overzichtskaart van Sum-
uitgegeven door den topografischen dienst. De secto-
kleuren corresponderen met complexen gekleurde
bolletjes op de verschillende cultuurplaatsen.

Algemeene en bijzondere legenda en opmerkingen
het Nederlandsch en Engelsch verduidelijken
mooie kaart, schrijft het „Soer. Handelsbl."

Celebes 1905-1925.

De hr. J. Keur schrijft in het Aug.-Nr. van Maand-
(maandbl. der ver. van onderoff. van het Ind. leger)
een artikel dat de herinnering verlevendigt aan den
der daadwerkelijke vestiging van het Nederl. gezag op
Buitenbezittingen, met behulp van de militaire ma-
Schr. geeft een kort overzicht van het verloop
militaire expeditie in 1905—06 in Zuid-Celebes,
daarna o.m. de aandacht te vestigen op de sedert in-
trede verbeterde toestanden op velerlei gebied.

„Wanneer toeristen, in keurige auto's gezeten, in
mooie gebaande wegen door Celebes van Makassar
Tjamba of van Paré-Paré langs de meren van Sidenreng
en Tempe naar Boni of de Toradja-landen tuffen, en
als de gevierde schrijfster Augusta de Wit het ont-
nam, en overal waar zij reizen zich veilig voelen
der eenig geleide — orde gepaard met welvaart kun-
constateeren, laten zij dan bedenken dat zulks voor
groot gedeelte te danken is aan de trouwe plicht-
vulling van het Ned.-Ind. leger."

Uitgaven Landbouw Departement in Suriname.

Bulletin No. 48 van het Departement van Landbou-
Nijverheid en Handel in Suriname bestaat uit een
studie van den houtvester L. Gonggrijp, getiteld: Bos-
exploitatie in Suriname.

In een voorbericht deelt de hr. E. Snellen, direct-
van genoemd departement, een en ander mede over
totstandkoming en den inhoud van het werk.

In Bulletin No. 50 geeft Dr. Gerold Stahel o.m. raad-
vingen omtrent het verschepen van sinaasappels
Suriname.

De nieuwe Protestantische kerk te Bandoeng.

Van den heer Ds. N. Klaassen mocht de Vereen-
ontvangen een present-ex. met ets en foto van
Nieuwe Kerk der Protestantische Gemeente te Bandoeng
ingewijd 1 Maart 1925.

Terwijl aan den schenker dank gebracht wordt
de toezending, voor welke gaarne een plaatsje op
leestafel werd ingeruimd, mag het volgende aan
Gedenkboek worden ontleend.

Sedert 1887 is Bandoeng een vaste predikantspla-
met een eigen kerkgebouw sedert 11 April 1897. De
kerk is gaandeweg te klein geworden, zoodat in
plannen werden gemaakt voor een nieuwe kerk,
tegenwoordige, welke op plechtige wijze thans is
gewijd geworden.

Volgens de beschrijving voldoet de inwendige rin-
der kerk aan de verwachtingen en ook uitwendig.
kens de foto, maakt het gebouw een zeer aangenaam
indruk.

Gaarne bieden wij bij de totstandkoming van het
gebouw onze beste wenschen aan predikant en ker-
raad en aan de gemeente — allereerst de kerkelijke
van Bandoeng.

Suriname.

„De Surinamer" van 14 Juni schrijft over de ex-
ditie naar het Wilhelmina-gebergte, die in de
helft van Januari 1926 van Paramaribo vertrekt
tegen September terugkeert. De bedoeling is een
nisch-zoölogisch-geologisch onderzoek van het gebied.
De kosten worden gedragen door het Kon. Nederl.
Aardr. Genootschap en de Maatschappij tot bevoo-
ring v. h. natuurk. onderzoek der Nederl. kolonien
beloopen f 38.000.

Het Koloniaal Bestuur werkt aan het onder-
mede door het „detacheeren" van ambtenaren.

Leider van de expeditie zal Prof. Dr. G. Stahel
Als zoöloog zal Dr. D. S. Fernandes gedurende
maanden aan het onderzoek deelnemen. De geoloog
zal uit Nederland komen. Een geneesheer vergezelt
expeditie, vermoedelijk een geneesheer uit Suriname.
Verder worden 40 arbeiders medegenomen.

Van de verrichtingen zullen op gezette tijden
knopte verslagen worden toegezonden aan den Ge-
verneur en het K. A. Genootschap.

REPAREREEN OVERTREKKEN

PARAPLUIE MAGAZIJN
A. QUERELLE
SCHOOLSTRAAT 10

's-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151

Leden van „Oost en West" 5 pCt. korting

F. BARTELS,

Schenkweg 90 Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.

ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

J. ZUIDERWEG

Nicolaïstraat 37 's-Gravenhage
ELECTRO-TECHNISCH BUREAU
Levering en plaatsing van Haarden,
Kachels, Forniizen, enz.
Aanbevelend J. ZUIDERWEG

Wij stellen ons voor, onze lezers op de hoogte te stellen van de verrichtingen dezer belangrijke expedities.

„De West” van 29 Juli vinden wij nog eenige mededeelingen over dezen tocht. De geoloog zijn de heer IJzerman, de geneesheer de heer H. C. Ommeren. Voorts wordt een goudprospecteur medegedeeld en waarschijnlijk ook een diamantdelver uit Suriname.

„De Surinamer” doet mededeelingen over het plan van Pater Ahlbrinck om een encyclopaedie over de Surinaamse taal uit te geven, waarvan hij een diepere studie heeft gemaakt. Het betreffende nummer „De Surinamer” heeft ons nog niet bereikt. Wij weten daarom het een en ander over het grootsche werk „De West” van 14 Juli.

De opzet van het werk is een encyclopaedie, die in een druk 1500 bladzijden zal beslaan. Het wordt dan een woordenboek, want bij elk woord wordt een verhandeling gegeven, die alles bevat wat met het woord betrekking heeft, b.v. bij het woord „Mè” (teekening), dat 45 blz. beslaat, wordt de ornamentiek der Surinaamse behandelde. Bij „Warama” (Warimbo) vindt men een bespreking van de vlechtmethoden. Bij „Joro-geest” komt de geestenleer ter sprake.

De Pater Schmidt (hoogleraar in de ethnologie aan de Weenske hoogeschool) zal het boek een voorragendes, ausgezeichnetes Werk” worden, „wie is bis jetzt von keinen Südamerikanischen Indiamann besitzten.”

De kosten van het drukken worden door Pater Schmidt op f 4000 geraamd. Kon dit bedrag bijeengebracht worden, dan zou Pater Schmidt zich met de uitgave belasten. De uitgave kan in het Nederlandsch hebben, aangezien het tijdschrift „Anthropos” ook het Nederlandsch heeft opgenomen onder de werken waarin bijdragen gesteld moeten zijn.

De verzoek om financieelen steun aan het Konink. Genootschap, ondersteund door Prof. Dr. Schrijnen te Nijmegen, die daartoe werd aangevraagd door Kardinaal van Rossum, bleef tot dusver onbeslist.

De zoover het bericht uit Suriname. Wij zouden het betreuren als het werk om financieele redenen niet zou worden uitgegeven. Zou de uitgave niet kunnen geschieden door de Koninklijke Akademie van Wetenschappen, die ook de Goeje's „Etudes Linguistiques Caribes” en Hugo Schuchardt's „Die Sprache Saramakkanejer in Surinam” heeft gepubliceerd?

„De West” van 10 Juli schrijft over de „versobering” van het onderwijs.

In April 1922 diende gouverneur van Heemstra het ontwerp in, om — op uitdrukkelijk verlangen van den minister — te waken tegen „elke niet beslist mededeeling uitbreiding”.

Augustus 1924 volgde een tweede ontwerp, dit ontwerp voorziet van de handteekening van den wvd. gouverneur Rietberg. Hij nam het eerste ontwerp terug, omdat het niet ver genoeg ging naar den zin van den minister.

De ontwerp-Rietberg ontmoette krachtig verzet in de Koloniale Staten. In hun verslag, dat in October 1924, verklaarden zij zich niet bereid om mededeelingen aan de tot stand koming dezer verordening. Mens bij de behandeling der begroting, in Mei 1924, hadden de Staten reeds duidelijk stelling genomen. Verschillende bezuinigingen, die op de begroting waren gebracht in verband met het ontwerp van Rietberg, werden bij amendement door de Staten afgevoerd, doch — helaas — later in Nederland wederom gebracht door den minister.

De Staten richtte de bevolking een petitie tot H. M. den Koning in, met verzoek om de voorgenomen onderversobering, die stellig schromelijke gevolgen zal hebben, alsnog te verijdelen.

De petitie is dezer dagen afwijzend beschikt. De kroon op het werk te zetten, is Dinsdag — 1925 — om onder hoogen druk van uit Nederland — een ontwerp ingediend door den gouverneur, om het ontwerp-Rietberg nog niet voldeed aan de eischen van het opperbestuur.

De vergadering der Koloniale Staten van 30 Juli deelde de heer de Groot mede dat het Aardr. Genootschap f 500.— subsidie voor de uitgave van het „De West” vroeg hij of het niet op den weg van het Koloniaal Weekblad lag de uitgave te subsidiëren.

De afbraak-politiek. Onder dit opschrift meldt „De West” van 7 Juli: De houtvester L. Gonggrijp zal, vernemen wij, reeds de volgende maand de kolonie verlaten. Hij kan onmiddellijk weder invallen in den Indischen dienst.

VOORBURG : : VIJF HEERENHUIZEN

Te Koop aan de Laan van Sevenstar of verlengde Julianastraat. Tien groote en kleine kamers. Voor en achtertuin. Verder alle gemakken. Directe verbinding met Den Haag, Noordwijk en Rotterdam.
Koopprijs f 9500.— tot f 9800.—

Te bevragen op het werk en Oranjelust 72
VOORBURG

juist komende aan den vooravond van een duidelijke economische herleving der kolonie, die in de naaste toekomst voordeelen zal opleveren ver uitgaande boven de armzalige besparingen, welke men zal verkrijgen door arme kinderen — die nergens hebben te gaan en dus aan vagebondage worden prijs gegeven — op hun dertiende jaar van de scholen te verjagen en door een aantal onderwijzers naar huis te zenden, met al den jammerlijken aanleefe daarvan voor hun gezinnen.

De kolonie heeft hare financieele afhankelijkheid misschien nimmer zoo bitter gevoeld als op dit oogenblik, nu het opperbestuur — doof voor argumenten — een noodlottige hervorming doorvoert, gebruik makend — neen, misbruik makend — van zijn bevoegdheid om in alle aangelegenheden betreffende de kolonie de eindbeslissing te nemen.....”

Wij lezen in „De West” van 14 Juli:

Het Surinaamsch Onderwijzers Genootschap heeft zich, nadat de volkspetitie inzake de versobering van het onderwijs was afgewezen, tot den minister van koloniën gewend met het verzoek, mee te werken tot overplaatsing van Surinaamsche onderwijzers(essen), die door de versobering broedeloos mochten worden, naar Indië.

Het hoofdbezwaar bij sollicitaties voor Indië is gewoonlijk, dat de Surinaamsche onderwijzer zelf zijn passage naar Nederland moet betalen en dan nog niet zeker is van plaatsing. De minister zou steun kunnen verlenen door een benoeming van Paramaribo uit te bevorderen en in voorkomende gevallen een tegemoetkoming te verlenen, bijvoorbeeld in den vorm van een voorschot.

Naar hetzelfde blad verneemt is er sprake van, dat de gouverneur Woensdagavond per stoomschip Koningin Wilhelmina naar Cayenne vertrekt. Hij zal de volgende week Dinsdag terugkeeren. De reis heeft ten doel een bespreking tusschen beide gouverneurs. Het onderwerp daarvan is vooralsnog geheim.

De gouverneur wordt vergezeld door de heeren mr. A. van Traa, directeur der Surinaamsche Bank; mr. P. H. W. G. v. d. Helm, fungerend administrateur van financiën en Owen M. de Munnick, directeur der Surinaamsche Bauxite-Mij.

In ons vorig nummer hebben wij de interessante onderzoekingen van Dr. Fernandes over de „instervingsziekte” der cacao medegedeeld. Dr. Fernandes schrijft dat hij op de niet-ingepolderde cacao-grondjes en in complexen, welke hier en daar in het wild voorkomen, te vergeefs naar deze ziekte heeft gezocht.

In 1920 onderzochten Prof. Stahel en de heer Reyne, entomoloog aan het Landbouwdépartement, de wilde cacao-boschjes aan de Mamaboekreek (Boven Coppename). Zij bevonden dat daar de „krullotenziekte” heerschte, maar maken geen melding van eenige andere ziekte der cacao-boomen. (Zie „De Indische Mercur” van 24 September 1920). Het zou o.i. interessant zijn als Dr. Fernandes zijn onderzoek kon uitstrekken tot deze wilde cacao-boschjes en tot die van de Boven-Nickerie-Kabalebo. De boomen groeien daar onder geheel andere omstandigheden dan in het polderland.

Bodemwaterpeil. De plantkundige van het proefstation, dr. D. S. Fernandes, heeft een omzendbrief verzonden, waarin hij wijst op de waarschijnlijkheid, dat de z.g. instervingsziekte bij de cacao in direct verband moet gebracht worden met het feit, dat op de meeste plantages de boomen in het droge seizoen waterarmoede lijden. Het zou daarom van belang kunnen wezen, dat er nu reeds, zooals vroeger algemeen de regel was op een cacao-plantage, voor het invallen der droogte eenige maatregelen werden getroffen, met het doel in den komende drogen tijd watergebrek in de cacao-velden zooveel mogelijk te voorkomen.

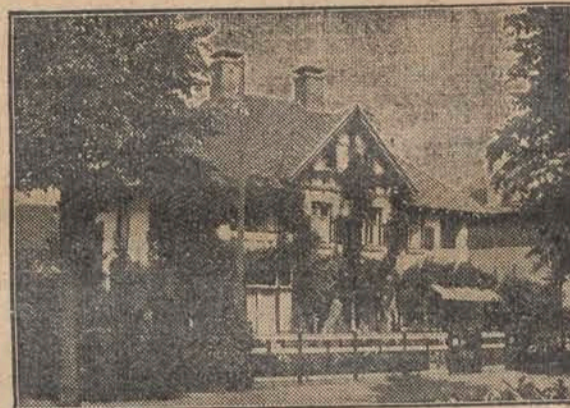
In het algemeen moet aangeraden worden, alles aan te wenden om een vast waterpeil binnen den polder te houden en de verdamping zooveel mogelijk te beperken, opdat de bodem langeren tijd vochtig zal blijven.

De afbraak-politiek. Onder dit opschrift meldt „De West” van 7 Juli:

De houtvester L. Gonggrijp zal, vernemen wij, reeds de volgende maand de kolonie verlaten. Hij kan onmiddellijk weder invallen in den Indischen dienst.

Het beste adres voor prima kwaliteit
HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL
WAAR MAAT tegen zeer voordeelige
prijzen is
JOHAN HEUTS - 's-GRAVENHAGE
: GROOT HERTOGINNELAAN 260 :
Concurreert met de beste huizen uit het Buitenland
TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

Villa „WELKOM” — Hilversum
Sumatralaan 15—17 - Telef. 1384

Goed Tehuis voor kinderen met volledig toezicht op studie.
Goed lager-, middelbaar- en hooger onderwijs te Hilversum
Aanbevelingen zoowel uit Indië als uit Holland.
VRAAG DIE AAN. Zuster C. C. OBENHUIJSEN

ZUID-HOLLANDSCHE BRANDSTOFFENHANDEL

Firma J. KUIJER

Levering
van uitsluitend prima
Brandstoffen

Daguerrestraat 12-14 Den Haag
(voormalige Brandweerkazerne)
Telefoon 35659

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.
Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„.... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„.... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd”.

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
Atelier voor alle voorkomende reparatie

J. MOOIJMAN

DEGROEKLAAN 2 's-GRAVENHAGE
Kruidenierswaren, Comestibles
en Vleeschwaren
BEZORGING DOOR DE GE-
HEELE STAD ZONDER PRIJSVERHOOGING

F. A. DE VRIES

Drogist

Verplegingsartikelen

Kerkstraat 98 Telefoon 157
HILVERSUM

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz.
Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubileerde percelen.
Directeur: P. A. EBELING, Architect

GEBR. GERLACH

VOORSTRAAT 51 TELEF. 3475
hoek Jansveld

UTRECHT

Dames- en Heeren-Kleermakers
Uniformwerkers

Uitrustingen
voor Oost- en West-Indië

„DE STAD UTRECHT”

OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.

Glas, Porselein en Aardewerk
GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË,
GARANTIE VOOR BREUK.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Crediet

De kolonie, die in den loop der jaren ettelijke tonnen gouds voor het boschwezen heeft uitgegeven, kan het, volgens de huidige bestuursopvattingen, best stellen zonder deskundige.

De heer G. E. van Lier is benoemd tot hoofd-ingenieur van het Mijndebijndrijf der Surinaamsche Bauxite-Mij. te Moengo (Suriname) en zal 28 Augustus 1925 per st. „Venezuela” naar zijn standplaats vertrekken.

Door het overlijden van den oud-senator van Kol verliest Suriname een onvermoeiden kampioen. Wij komen op dit groote verlies terug.

Curaçao.

De havenverbetering.

Uit de „Amigoe” knippen wij het volgende: „In de zitting van den Raad op 9 Mei l.l., waarin de begroting voor het volgend jaar behandeld werd, zei de Raadslid H. Perret Gentil bij de behandeling van art. 119c o.a. het volgende:

Met den dag neemt het olie-bedrijf en het daarmee gepaard gaande verkeer in onze haven toe, en het is te verwachten, dat binnenkort grootere booten onze haven zullen aandoen dan tot heden het geval geweest is. Men heeft mij verzekerd, dat de C. P. I. M. met den aanbouw van een of meer tanks zal beginnen in de nabijheid van Caracasbaai, ten einde booten, die onze haven niet kunnen of durven binnenkomen, daar van olie te voorzien. Mocht dit waar zijn, dan zullen vele booten onze haven bij voorkeur niet binnenloopen, maar zullen zij naar de Caracasbaai gaan en daar olie innemen. Het behoeft geen betoog, dat dit niet alleen een groot verlies voor onze kolonie zou zijn, maar ook afbreuk zou doen aan den goeden naam van onze haven. En dit moeten wij, coûte que coûte, vermijden.

Daarom ben ik van oordeel, M. de V., dat men met de groote verbeteringen aan onze haven, zooals door den deskundige, den heer Kremer, voorgesteld, zoo spoedig mogelijk moet beginnen, liever heden dan morgen, en daar volgens mij groote sommen hiermede gemeoid zijn, onze Raad het Bestuur verzoeken moet deze zaak onmiddellijk in studie te nemen en zoo spoedig mogelijk een uitgebreid plan te laten opmaken.

Met een klein bedrag van f 40.000 zou men absoluut niets in dien geest kunnen beginnen en daarom stel ik voor, M. de V., genoemd bedrag van de begroting af te voeren, in afwachting van een, zooals reeds gezegd, uitgebreid plan voor de groote verbetering van onze haven.”

Wij hebben deze woorden nog eens in herinnering willen brengen in verband met de plannen van de C. P. I. M., die reeds een begin van uitvoering gekregen hebben.

Een onderneming als de C. P. I. M. kan natuurlijk niet wachten tot die aangekondigde plannen van de verbetering van onze haven in studie genomen, overgelegd, aangenomen, aanbesteed en voltooid zijn. Daar kunnen nog wel jaren mee heengaan. En ondertusschen zouden de groote zeeschepen onze haven vermijden en een andere gelegenheid opzoeken om olie te bunkeren of lading in te nemen.

De C. P. I. M. heeft daarom een doortastenden maatregel genomen en het plan uitgevoerd, waarvan het gerucht reeds door den heer Perret Gentil in genoemde raadszitting ter sprake werd gebracht.

Voor f 12.000 per jaar heeft de C. P. I. M. de terreinen liggende aan de Caracasbaai in erfpacht gekregen om ook daar olietanks te bouwen ten gerieve van de groote zeeschepen, die onze haven niet kunnen of willen of durven aandoen. Het s.s. *Samson* van de C. P. I. M. heeft in den laatsten tijd de noodige peilingen en onderzoekingen in de Caracasbaai voor dat doel verricht.

Naar wij vernemen is het materiaal voor 10 olietanks reeds besteld en zal na aankomst daarvan zoo spoedig mogelijk met den bouw daarvan begonnen worden.”

Cuba.

Hetzelfde blad deelt mee, dat de heer L. C. Kwartz van Aruba door den gouverneur is uitgenoodigd om de nog op Cuba aanwezige Curaçaoënaars naar hun land terug te voeren.

J. J. REESER

Piet Heinstraat 116 Telefoon 31740
'S-GRAVENHAGE

Solied adres voor Complete Meubeleering van Woningen
BILLIJKE PRIJZEN PRIMA KWALITEITEN
RUIME KEUZE

Vraagt gratis Prijsopgave!
Bergplaats voor Meubels. Verhuizingen.

Scheepvaartbeweging.

In Juni kwamen slechts 142 stoomschepen de haven van Curaçao binnen, tegen 203 in de record-maand Mei. Voor een groot deel komt dit op rekening van de tankvloot der C. P. I. M., die slechts 53 reizen tegen meer dan 80 in andere maanden. Volgens „Amigoe” was hiervan oorzaak een reeds weer gedigde staking in de olievelden bij Maracaibo.

Van de baan.

Zooals na de uitlatingen van den minister van Ioniën in de Staten-Generaal was te verwachten, heeft de gouverneur thans het „poenale sanctie”-ontwerp bij den Kolonialen Raad ingetrokken.

Het Mazama hert in het bergland van Curaçao.

Uit het „Artis”-verslag in het Amsterdamsche „delsblad”:

„De heer R. F. Muskus te Curaçao schonk een gen bok van het tot nu toe nog vrijwel onbekende zama-hert uit het bergland van dit eiland.”

La Union en La Cruz.

„La Union” van 16 Juli 1925 gaat voort met raadslid De Veer Abrahamsz verwijten te doen om zijne woorden in den Kolonialen Raad en tracht om aan een uitlegging te geven, waarvan de spreker dr. Kuyper kan zeggen: „bedoeld noch gezegd.”

In „La Cruz” komt een plantage-eigenaar op de algemeene beschouwingen in dat blad gemaakt om het arbeiden der plantagebewoners voor den eigenaar voor zoover het zijn plantage betreft.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

„De Cur. Crt.” 26 Aug. 1820 meldt: „Maandag l.l. ongeveer ten 40 minuten na 1 uur namiddags werd er eene levendige schok van aardbeving algemeen door dit eiland gevoeld.”

Uit den Verren Vreemde.

Het Chineesche kluwen.

Wanneer men de verwickelingen in China een beeld wenschte te noemen van de ergste in een denkbare politieke verwarring, is deze stelling te vaarden, mits met dit voorbehoud, dat China zelf altijd weer iets zal brengen waardoor de verwarring van heden overtroffen zal worden. Er gaat geen voorbij in welke dit niet wordt waar gemaakt.

In de provincie Tchetchoean is de Britsche bisschop Mowl, met 8 andere zendelingen ontvoerd. Te Ahifoen hebben roode vrijwilligers den daar gevestigden lianschen missionaris en zijn landgenoot, pater chi weggevoerd. In Kanton is de minister van financiën van de zich daar opgeworpen bolsjewistische geering, Liao Tchoeng Hoi, op straat vermoord, was een fel vreemdelingen-hater, zijn moordenaars ren een groep arbeiders. In Shanghai kwam 't tot treffen tusschen Europeanen en Chineesche betoog. Van Engelsche zijde is op deze laatste geschoten, wijl de woede tegen de Engelschen er zeer hoog stegen is, komen nu berichten dat de haat tegen de bolsjewistische leiders in de arbeiderswereld er nu uitbarsting gekomen is. Een groote menigte heeft een aanval gedaan op het gebouw der vakbonden. Tal dooden en gewonden maakt zoo 't getal der slachtoffers, „die om wraak roepen”, al grooter.

De bolsjewistische regeering in Kanton, die zich de rijksregeering te Peking alleen in zoover iets trekt als dit haar voor een bepaald geval nuttig voordeelig voorkomt, heeft maatregelen uitgevaardigd waardoor Engelschen en Japanners van de kust uitgesloten worden. Elk schip dat de Britsche handelsstad Hongkong aandoet wordt daardoor als „besmet” overal geweerd. De handel dier wereldstad ligt door geheel stil. Dergelijke maatregelen zijn in met door China gesloten verdragen, maar wat behoort de regeering te Kanton zich om verdragen wat kan Peking doen om Kanton tot naleving van te dwingen?

Engeland en Japan kunnen dit zoo maar niet doen gaan en blijven.

De tarieven converentie, waarbij ook de extraterritoriale rechten aan de orde zullen komen, wil te Washington de belanghebbenden vreedzaam en vredelievend over de Chineesche kwestie laten beraadslagen. Maar de extremisten drijven den Chineeschen politicus zóó tot uiterste eischen, dat van redelijk overleg geen sprake zal zijn, óf niets te verwachten is, want Peking zal dan niet aanvaarden wat Washington mocht

FIRMA H. MOLIER

BOEKBINDERIJ EN
LINIËRINRICHTING
HOUTMARKT 28-30

'S-GRAVENHAGE - TELEF. 10704

L. DEBIJE : DEN HAAG
 Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391
IJzerwaren, Gereedschappen
 voor Vaklieden - Amateurs
 Verzending naar de Tropen onder garantie

Fa. J. J. TAVERNE
 Spekslagerij Vleeschhouwerij
 Fijne Worst- en Vleeschwaren
 Donkersteeg 17 LEIDEN Telefoon 192
 OPGERICHT 1731
 Levert prima kwal. Rund-, Kalfs- en Varkensvleesch
 tegen billijken prijs.

ELECTRISCHE GEYSERS
 Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos
 Complete Electriche Sanitaire Installatiën
W. G. SCHEERES
 Electro-technisch Bureau
DEN HAAG
 Kantoor en Monsterkamer Hooigracht 1e Telefoon 15170
 Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 6

proeien. En Kanton zal zelfs weer maling hebben
 hetgeen Peking nog zou willen toegeven. Wat zich
 in China afspeelt is overigens geen aanmoediging
 de curatele op te heffen. Maar die converentie is
 loevendien nog niet, afgescheiden van hetgeen van
 te verwachten moge zijn, hebben Engeland en
 te beslissen hoe nu te handelen. Een admiraal is
 Engeland naar Kanton vertrokken om plaatselijk den
 stand op te nemen. Cecil Hurst is door minister
 Chamberlain belast met het uitpluizen van de juridi-
 van de kwestie. In Engeland en in Australië beginnen
 stemmen te verheffen voor een krachtig, gewapend
 grijpen, indien niet spoedig waarborgen voor ver-
 terende verhoudingen gegeven worden.

Pond Sterling.
 Er zal een wekelijkse dienst komen in beide rich-
 tingen over deze 2450 mijlen; de te volgen route gaat
 van Kantara, waar mail, goederen en passagiers zul-
 len worden opgenomen of afgezet, naar Bagdad, Basra,
 Bushire en Bandar Abbas. De strook Kantara—Karachi
 zal in 2½ dag worden gevlogen, waardoor de mail van
 Londen naar Indië met een week zal worden bekort.

de vraag: wat te doen? staat Groot-Brittannië
 niet vrij. Tokio en Washington moeten daar-
 zeker gekend worden. De Chinese kwestie is
 igrigens in zooveel verdragen betrokken, dat andere
 ringen ook moeilijk buiten een te zoeken oplos-
 kunnen worden gelaten.

Mededeelingen.
 VOOR INDISCH BRONBEEK.
 Van Mevr. de K. ontving ik in dank een flinke partij
 witte pakken en ondergoed, zoodat ik de partij bin-
 nenkort hoop te verzenden. Mocht iemand nog goede-
 ren voor dit doel willen afstaan, dan zal ik die gaarne
 komen afhalen. Van buiten de stad neem ik ze gaarne
 ongefrankeerd in ontvangst.
 E. M. HARSVELDT.
 Blois van Treslongstraat 30,
 Tel. 16684 (8—4 uur).

in zoe vele tegenstrijdigheden opgesloten ge-
 punten en de in zoe vele gesilpunten opgesloten
 strijdigheden, nemen nog toe door het verschil in
 cht, in opvatting en in belangen der vreemde
 nheden. De Chinezen willen vrijheid in eigen
 en eigen land. Amerika wil in die richting wel
 nken, maar vraagt toch geruststellende waarbor-
 Rusland wil ook meewerken, zegt 't, maar reeds
 bezig zijn overheersching op te dringen en juist
 egen wil ook Amerika verzekerd zijn. Engeland
 an wenschen de in China verkregen positie niet
 maar prijs geven. Gematigde Chinezen durven
 plotse, geheele eigen vrijheid voor hun land geen
 te verwachten. Drijvers willen van gematigheden
 hooren. Een centrale regeering van welke gezag
 gaat, die waarborgen zou kunnen geven indien zij
 mocht willen, is er niet en om tot overleg te
 en, moet men toch met de regeering kunnen spre-

Van het Informatie-Bureau:
 VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
 Dr. J. C. van Andel, Graaf Florisstraat 109B te Rot-
 terdam en Dr. N. van der Walle, Prinsenlaan 2 te De
 Bildt, beiden als governementsarts 1e klasse bij den
 Burgerlijken Geneeskundigen Dienst;
 J. van der Kan, Hendrik van Deventerstraat 150 te
 's-Gravenhage, als tijdelijk adjunct-accountant bij den
 Governements Accountantsdienst;
 H. J. R. Bär en W. F. J. Geldmaker, beiden Duven-
 voordestraat 44 te Haarlem; J. S. Pomper, Maerten van
 Heemskerkstraat 7 te Haarlem; W. J. Koert te Rijswijk
 (N.-Br.) en J. B. L. Kröger, Kerkstraat 262 te Amster-
 dam, allen als onderwijzer 2e klasse bij het Openbaar
 Europeesch Lager Onderwijs;
 J. B. Eijken, Station te Alphen a/d. Rijn; F. J. Groe-
 neveld, Opzoomerweg C 10 te Hellevoetsluis; J. Hoog-
 land, Frieschestrat 36 te Coevorden; C. J. Foortse, 3e
 Braamsstraat 10 te 's-Gravenhage en K. Mantel te Abbe-
 kerkerk, allen als candidaat-gezaghebber bij het Binnen-
 landsch Bestuur;
 Mej. H. G. Haarms, verpleegster W. A. Hoeve te Den
 Dolder, als verpleegster 2e klasse bij het Krankzinni-
 genwezen.

at de oplossing niet gemakkelijker maakt is, dat in
 buitenlandse nijverheidsinstellingen in Chine-
 havenplaatsen hemeltergende arbeidstoestanden
 rchten.

Mutaties van 19 tot 26 Aug.

ie ten deze iets mocht verwachten van den Volken-
 moet de hoop hierop ook laten varen. Vooreerst
 Amerika, Rusland, Duitsland niet tot den bond
 ededen, dan heeft China in den laatsten tijd nei-
 getoond om zich van den bond los te maken,
 in elk geval geldt ook hier, dat het Chineseche
 maatschap weinig beteekent als de medeleden niet
 in hoever de Chineseche regeering inderdaad
 China en over China regeert.

- Nieuwe Leden:**
 E. de Jong, p/a. Weduwe de Jong, Leeuwarder Straat-
 weg, Heerenveen. f 5.—
Afschrijven:
 H. v. d. Eycken, Breda, Wilhelminastr. 34 (overleden).
 L. Smit, Den Haag, Laan v. Nieuw Oost-Indië 100.
Adresveranderingen:
 C. C. Berg, litt. Ind. Cand., Leiden, van: Groenhoven-
 straat 15 naar: Nieuwe Rijn 6.
 D. J. W. J. Kluiver, Indologisch Student, Leiden, Hooi-
 gracht, van: 56 naar: 20.
 D. van der Meulen, Controleur B.B., van: Leiden, Hooi-
 gracht 75 naar: Dieren, Stationsplein 18. f 5. (afd.
 Arnhem).
 H. D. Cappel, van: Haarlem, Duvenvoordestraat 36
 naar: Bloemendaal, Iepenlaan 3.
 J. C. van Eerde, Directeur Afd. Volkenkunde van het
 Koloniaal Instituut, Amsterdam, van: Keizersgracht
 690 naar: Mauritskade 64.
 E. A. Pan, Directeur Bilton Maatschappij, Den Haag,
 van: Burnierstraat 44 naar: Wagenaarweg 26.
 P. Cool, Dirigeerend Off. v. Gez. O.-I. L., van: Para-
 maribo naar: Den Haag, Houtrustlaan 12, p/a. Mevr.
 Cool—Van Oosterzee. f 5.
 W. J. Knoop, Beheershoutvester, van: Den Haag,
 Obrechtstraat 463 naar: Buitenzorg, Dep. v. Landb.
 H. W. Th. de Santy, Controleur B.B., van: Den Haag,
 Obrechtstraat 489 naar: Weltevreden, Dep. v. B.B.
 E. F. G. Townsend, Controleur B.B., van: Den Haag,
 Weimarstraat 38, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
 M. A. Bouman, Controleur B.B., geplaatst in het Gou-
 vernement Celebes en Onderhoorigheden.
 J. A. Toens, Hilversum, Albertus Perkstraat, van: 21
 naar: 45.

ent men met dit alles voor een maximum van wan-
 ge verwarring te staan? In dit opzicht wordt Chi-
 nderdaad door geen ander land overtroffen, maar
 overtreft China zich wel en gedurig. Morgen komt
 er wat nieuws bij, en overmorgen zal het nog
 erger zijn.

Verbinding door de lucht van Egypte en Indië.
 Britsche pers is er vol van. De beteekenis van
 eerst te openen vasten dienst tussehen El Kantara
 het Suez-kanaal, en Karachi in Indië is op zich
 niet te onderschatten, maar deze wil de inzet
 den tot een geregelde verbinding tussehen Croy-
 het vliegveld bij Londen, en Australië. De lijn
 moet geleidelijk voortgetrokken worden naar Cal-
 catta, Rangoon, Singapore, Port Darwin in Australië,
 zij zal aansluiten aan een in te richten Australië-
 dienst, terwijl zij anderzijds moet samen gaan
 den te regelen vasten vliegtuigdienst Kantara—
 don, aansluitend aan het Europeesche net.
 Imperial Airways Limited heeft het exploitatie-
 met voor den dienst Egypte—Indië voor 5 jaren
 gen, met een jaarlijksch rijkssubsidie tot 87.000

at de oplossing niet gemakkelijker maakt is, dat in
 buitenlandse nijverheidsinstellingen in Chine-
 havenplaatsen hemeltergende arbeidstoestanden
 rchten.

Fa v. ASMA VAN DONGEN
 Lood-, Zink- en Sanitaire Werken
Toonkamer
 Edisonstr. 142 Tel. 33315
 DEN HAAG

Wanneer U
PERIODIEKEN
 wilt uitgeven, wend U dan
 tot ons. Wij zijn daarvoor
 speciaal ingericht en kunnen
 derhalve voor
goede en tijdige aflevering
 zorg dragen. Desgewenscht
 verzorgen wij voor U de
Administratie en Expeditie
 Onze rotatiepersen staan ge-
 reed voor uw **grote op-
 lagen**, onze prima snelpersen
 voor die tijdschriften, waarbij
 het vooral op **kunstdruk**
 aankomt
N.V. Drukkerij Ten Hagen
 Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

POSTZEGEEXPORT
 D. W. BRANTSEN
 Bankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529
 Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.
 vangt vanaf September a.s. mijn gratis maand-
 bladenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

A. GRUDA & C. W. Pyramontkade 107
 HAAG Tel. 32692
 Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”
Dames- en Heerenkleeding naar Maat
 Prima Engelsche en Sehotsche Stoffen
Scherp concurreerende prijzen

A. SCHARENBERG
 HOOGSTRAAT 15 - DEN HAAG - TEL. 12443
Oudste Magazijn
 van
Nieuwzilverwerken
 Prima Tafelcouverts met schriftel. garantie
Huwelijks-Geschenken

G. J. R. VAN DER GAAG & Zoon
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

's-Gravenhaagsche Begraffenis-Onderneming
C. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG
 Telefoon 33788 - Postrekening 4639

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472
DE FIJNSTE....
JAVA-THEE
 PER POND f1.85

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN.

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag:

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 5752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkrijg zoeken in Nederl. Oost- en West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 5752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Inlichting te bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetreffende willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 5248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING. Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Oost- en West-Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een en belangwekkende reis.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ; Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
 - c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkrijg Vooruitzichten.
- No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-I. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-I. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. " 2. Indische toestanden gezien door een inlander. " 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. " 4. Sarikat-Islam. " 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. " 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. " 7. Denkbeelden der Inlanders van onze Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. " 8. De Europeesche vrouw in Indië. " 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. " 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. " 2. Het Javaansch tooneel. " 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. " 4. De theecultuur op Java. " 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. " 6. Een doode taal in Indië. " 7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java. " 8. De rijsteelt in Nederlandsch-Indië. " 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. " 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Kisaran, Sumatra's O.-Kust, t. z. v. M.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5024